

วังวนของจิต

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถ้าให้ศีล มันเป็นศีล แต่เราส่วนใหญ่แล้วเรามันเป็นวัดป่า ถ้าวัดบ้านถูกต้องนะ เราต้องอาราธนาศีล ทีนี้อาราธนาศีลนะ พระกรรมฐานนะศีลมันมีอยู่แล้ว ศีลมันมีอยู่แล้ว หลวงปู่ฝั้นบอกเลยนะ ศีล ๕ คือ ศีรษะหนึ่ง แขนสอง เท้าสอง ความปกติของใจ ศีลคือความปกติของใจ สีสละ สีละคือความมั่นคงของใจ

แต่พวกเรามันไม่มั่นคง พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งพิธีกรรม ถึงมาต้องขอศีล หลวงตาจะพูดบ่อยว่าขยับก็ขอศีล ขยับก็ขอศีล เพราะคำว่าขอศีลคือเราได้ศีล แต่ความจริงศีลมันมีอยู่แล้ว ศีลมันมีอยู่แล้วนะ พระพุทธเจ้าขอศีลจากใคร นี่พูดถึงเราไม่ได้ว่าใครนะ เรื่องปกติ เรื่องของโลกเขาเป็นอย่างนั้น

แต่ถ้าสีละคือความปกติของใจ ใจเรามีอยู่แล้ว ทุกอย่างเรามีอยู่แล้ว เราไปขอมาจากใคร..เราไปขอมาจากใคร..พระพุทธเจ้าไม่ได้ขอมาจากใคร ถ้าให้ศีลให้ได้ ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ แต่! โทษนะ เราไม่ค่อยเคยให้ เพราะหลวงตาบอกให้ศีลไปแล้ว กลายเป็นบุญ เพราะเราทำเป็นพิธี สิ่งนี้เป็นพิธีเฉยๆ ทีนี้เพียงแต่ถ้าเราเห็นใจนะ เห็นใจ หมายถึงว่า ถ้าเป็นพิธี เป็นพิธีกรรมต่างๆ เขาต้องให้ครบของเขา ไม่ครบแล้วเราจะขาดแคลนของเรา

เป็นศาสนพิธี ศาสนบุคคล ศาสนธรรมเห็นไหม ศาสนพิธี พิธีกรรมเห็นไหม ต้องจริงตามสมมุติ เราคัดค้านตลอดคนะบอกว่าสมมุติไม่มี สมมุติไม่มี ไม่ใช่! สมมุตินะ มีจริงตามสมมุติ เราเกิดมานี้เป็นสมมุติหมด แต่มันจริงนะ ตำแหน่งที่ได้มาจริงๆ ได้มาจริงๆ ของนี้ได้มาจริงหมด จริงตามสมมุติ เพราะเราต้องเลื่อนตำแหน่ง เราต้องเปลี่ยนตลอดเวลา นี่จริงตามสมมุติ มีจริงทั้งนั้นนะ จริงตามสมมุติ

ศีลก็เหมือนกัน ทุกอย่างมันเป็นพิธีกรรม มันจริงตามสมมุติ จริงต้องมีไหม ต้องมี! แต่มีในสิ่งที่ควรมี ดันไม้ไม่มีเปลือกไม่ได้ ดันไม้ลอกเปลือกตายหมด ดันไม้ต้องมีแก่น มีกระพี้ ต้องมีเปลือกดันไม้ด้วย พิธีกรรมมีจำเป็นสำหรับผู้ที่บวชใหม่ ผู้ที่เข้ามาในพระพุทธศาสนา ศาสนาถ้าไม่มีพิธีกรรมเลย จะสอนเด็กๆ ได้อย่างไร เด็กๆ ที่เข้าวัดเข้าวา มันเข้ามาทำไม ไปวัดไปทำไม ไปถึงเวลาเข้ามาที่นี้ละ เขาบอกมาถึงวัดมาถึงไม่มีอะไรเลย โอ๊ะ! มีแค่นี้หรอ

นี่ของจริง! ของจริงคือเรื่องความปกติ เรื่องความเป็นจริง แต่เพราะว่าถ้าเราทำพิธีกรรม เพราะมันไปติดในพิธีกรรม พิธีกรรมนั้นคือศาสนา พิธีกรรมบังศาสนา ศาสนาเลยเอาตัวจริงศาสนาออกมาไม่ได้ แต่ถ้าเป็นตัวจริงออกมาเห็นใหม่ ความปกติของใจ เราเข้าใจอยู่แล้ว จริงตามสมมุติ ทุกอย่างเป็นสมมุติหมด เราก็ต้องจริงตามสมมุติด้วย กิริยามารยาททุกอย่างเป็นจริงตามสมมุติด้วย

พูดถึงกิริยามารยาทนะ แต่เวลาเราออกเห็นใหม่ ออกเต็มทีเลย มันเป็นเรื่องของกิริยาของเราเอง แต่ว่าจริงตามสมมุติ ทุกอย่างมันมีจริง ถ้าทุกอย่างมันมีจริงเราจริงตามนั้น แต่ถ้าจริงตามนั้นแล้ว พอเราเข้าใจขึ้นมาแล้วนะเห็นใหม่ ไปถึงเป้าหมาย เห็นใหม่ วิธีการเข้าสู่เป้าหมาย พอถึงเป้าหมายนั้น เป้าหมายนั้นคืออะไร เป้าหมายนั้นเพราะ! เพราะว่าใจดวงนั้นได้เข้าสู่เป้าหมายนั้น มันเห็นเป้าหมายนั้นตามความเป็นจริง เอ้อะ! จบ

แต่ถ้าพูดถึงไม่มีสิ่งใดเลย ไม่เข้าถึงเป้าหมายเลย แล้วว่านี่คือเป้าหมาย ศาสนา พุทธบอกให้ปล่อยวาง ศาสนาพุทธแห่งความว่าง ความว่าง เราก็ความว่าง อวกาศก็ว่าง อวกาศมันว่างแล้วมันเป็นประโยชน์กับใคร อวกาศมันว่าง มันเป็นประโยชน์กับใคร ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งความว่าง ศาสนาแห่งการปล่อยวาง

ศาสนาแห่งเหตุแห่งผล แห่งเหตุแห่งผลนะ พระพุทธศาสนา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ผู้รู้ต้องรู้ตามความเป็นจริงนะ ผู้รู้มันยิ่งกว่าวิทยาศาสตร์ เราดูถูกวิทยาศาสตร์มาก วิทยาศาสตร์นะ ความเป็นจริงของวิทยาศาสตร์ มัน ๕๕.๕๕ ไม่มี ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ปริมาตรธรรมนะถ้าไม่ ๑๐๐ เปอร์เซนต์นะ ชำระกิเลสไม่ได้ ชำระกิเลสไม่ได้ ปริมาตรธรรม ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ล้านเปอร์เซนต์ สะอาดหมดเลย

แล้วมันสะอาดอย่างไร นี่คำว่าสะอาด มันต้องมีหลักฐาน มีความยืนยันด้วยใจของเรา ปัจจุบันตั้ง สันติภูมิจากคำคัญมากเลย เราจึงเห็นจริงตามความเป็นจริงของเรา แต่ถ้าเราไม่รู้จักจริงตามความเป็นจริงของเรา เราเองสงสัยเราเองต่างหาก เราเองสงสัยเราเอง ทั้งที่เรียนธรรมะนี้แหละ เรียนธรรมะ รู้ธรรมะหมดเลย พระพุทธเจ้าบอกให้ปล่อยวาง ศาสนาพุทธ พุทธศาสนาวินยาศีล มีความสุขมาก สุขมาก เราว่าสุขๆๆ

สุขเพราะอะไร สุขเพราะมันเป็นสัญชาตญาณ สุขเพราะเราคาดหมายว่าจะมีความสุข สุขเป็นความปล่อยวาง เราเลยไม่รับผิดชอบตัวเราเองเลย เราไม่รับผิดชอบความรู้สึก ความนึกคิดของเราเลยนะ ปล่อยให้มันว่างไป ทำให้มันหายไป ว่าง ว่างเห็นไหม ข้อเท็จจริงมันไม่มี ไม่มีข้อเท็จจริงหรอก ถ้าข้อเท็จจริงของมันมีเห็นไหม ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงของมันมี มันต้องมีวิธีการเข้าไป ถึงจะถึงที่สุด

อย่างศาสนพิธี ขอศีล ศีลเราต้องการให้คน เด็กหรือว่าประเพณีวัฒนธรรม ต้องมี! ถ้าเราเข้าไปวัดนะ ไม่มีพิธีกรรม ไม่มีประเพณี แล้วจะก้าวเดินกันอย่างไร จะมานั่งมีถนนยังหลงเลย ถนนชี้มาอย่างนี้นะ เรายังเลยกันไปหมดเลย แล้วพิธีกรรม ให้เป็นพิธี ดอกไม้หลากหลาย เก็บดอกไม้มา แล้วถ้าเราเอามาร้อยเห็นไหม ดอกไม้นั้นจะเป็นพวงมาลัย จะเป็นสิ่งที่สวยงาม พิธีกรรมก็เหมือนกฎหมาย เหมือนวัฒนธรรมประเพณี

ประเพณีวัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม วัฒนธรรมเกิดมาจากใจ มันตกผลึกมาจากใจนะ ใจของคน มันตกผลึกวัฒนธรรม คติ..วัฒนธรรมของเรา พื้นบ้านของเราทำกันสิ่งใด สิ่งนั้นมันมาจากใจ ใจนี้สะสมมันไว้ แสดงออกมาเห็นไหม ทำวัฒนธรรมนั้นขึ้นมาเป็นขึ้นเป็นอัน มันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ความตกผลึกอยู่ที่ใจนั้น วัฒนธรรมไม่ใช่ธรรม

ธรรมคืออะไร ธรรมคือว่าถ้าจะทำได้ไหม การกระทำอันนั้น ถ้าใจอันนั้นเห็นไหม เช่นบุคลาการของมนุษย์ ถ้าพระพุทธเจ้าสอนตรงนี้ เราบอกองค์กรของเราจะมั่นคงต่อเมื่อบุคลาการของเรามีความสามารถ มีปัญญา มีความมั่นคง บุคลากร องค์กรของเราจะมั่นคงมากเลย แล้วองค์กรนั้นประกอบไปด้วยอะไร ประกอบไปด้วยบุคลาการ บุคลากรนั้นมันคือใคร คือคน คนคือใคร คนเห็นไหม ภัยกับใจ

ถ้าใจนั้นมันมีรากฐานของมัน ใจอันนั้นนะสำคัญมาก ถ้าใจอันนั้นสำคัญมาก สิ่งที่เราจะพิจารณาของมัน ใจมันจะพิจารณาของมัน ถ้ามันจะเป็นศาสนาจริงเห็น

ใหม่ ตัวศาสนา ธรรมะ เราพูดบ่อย คนก็คิดกันว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ ธรรมชาติคือสังขาร คือความเป็นไป ธรรมชาตินั้นเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เราเข้าไปรู้สังขารตามความเป็นจริง แล้วเราวางมัน เราทิ้งมันนะ

รถนี้เป็นพาหนะ ธรรมชาติสร้างมันขึ้นมา วิทยาศาสตร์สร้างมันขึ้นมา แล้วเราใช้มันนะ ถ้าบอกรถนี้เป็นเรานะ จะนอนก็เอารถไปนอนด้วย อยู่กับรถตลอด เราจะออกจากรถไม่ได้เลย รถนี้เป็นพาหนะ ทำให้เราไปถึงเป้าหมาย สังขาร! สังขาร ที่ธรรมชาติ ธรรมชาตินี้ เพราะถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติ เราเป็นธรรมชาติใหม่ มนุษย์เป็นธรรมชาติหนึ่งในจักรวาลนี้ใหม่ มนุษย์เป็นธรรมชาติอันหนึ่งใหม่

มนุษย์นี้ การเกิดและการตายนี้เป็นธรรมชาติใหม่ เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง การเกิดและการตายนี้เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง ถ้าธรรมชาติอันหนึ่ง เราก็เป็นธรรมชาติแล้ว เราเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ เราจะเวียนไปตามธรรมชาติ ถ้าธรรมชาติคือการเปลี่ยนแปลง แต่ธรรมะที่เหนือธรรมชาติเห็นใหม่ เราเป็นการเปลี่ยนแปลงนะ เวลาเราเกิดเราตาย เราเวียนตายเวียนเกิด จิตปฏิสนธิจิต ให้เกิดเป็นเรา เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันเวียนตายเวียนเกิด

แต่จิตไม่เคยตาย ตัวที่ไม่เคยตาย ไม่มีใครเคยไปเห็นมันไง ตัวที่ไม่เคยตาย แล้วบอกถ้าไม่เคยตาย เขาบอกเขาแย้งไง ถ้าอย่างนี้สอนอย่างนี้ก็เป็นอาตมัน มันก็เป็นฮินดูไม่ใช่! อตตา อาตมัน มันเข้าไปอยู่ มันเป็นส่วนหนึ่งของอาตมัน แต่พุทธศาสนามันไม่เคยตาย แต่ไม่ใช่อาตมัน แล้วมันจะไม่ไปอาศัยใคร ทุกดวงใจจะเป็นเอกเทศของดวงใจนั้น นิพพานของดวงใจนั้น วิมุตติสุขของดวงใจนั้นเป็นของดวงใจนั้น ไม่ใช่ของดวงใจไหน

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว ครูบาอาจารย์ปรินิพพานไปแล้ว ถ้าเราปฏิบัติของเรา ถ้าถึงที่สุดของเรา ก็เป็นวิมุตติธรรมของเรา วิมุตติธรรมของเราเห็นใหม่ มันเหนือธรรมชาติ เพราะมันวางธรรมชาตินั้นไว้ มันถึงปล่อยวางธรรมชาติได้ มันวางธรรมชาติ วางรถ รถจอดไว้นั้น แล้วคนขึ้นมานี้ สังขาร ธรรมะเป็นธรรมชาติ สังขาร ลัทธิเพ ชัมมา อนัตตา สภาวะธรรมเป็นสภาวะ เราฟังไม่ได้ละ

สภาวะธรรมเป็นอย่างนั้น สภาวะคือสมมุติ! สภาวะคือสมมุติ! เพราะสภาวะมันยังแปรปรวน สภาวะธรรมนะเป็นสภาวะธรรม แต่ไม่ใช่ธรรม ถ้าตัวธรรมเหนือสภาวะ ธรรมะเหนือธรรมชาติ ไม่ใช่สภาวะ เพราะสภาวะยังเปลี่ยนแปลง แต่ตัวธรรมไม่มีการเปลี่ยนแปลง มันคงที่ของมัน แล้วคงที่อย่างไร ถ้าคงที่ของมัน การกระทำของมัน มันเกิดขึ้นจากการกระทำของมัน มันมีวิธีการที่การกระทำของมันเห็นใหม่

นี่เฝ้าเราบอกบุคลากรเห็นใหม่ บุคลากรมันจะมีความสามารถได้ มันอยู่ที่ใจ ถ้าใจนี้มันพัฒนาของมันขึ้นมา ในใจของเรา ถ้าใจของเราพัฒนาขึ้นมา มันจะเห็น รู้เห็นตามความเป็นจริง มันจะรู้เห็นตามความเป็นจริงไม่ได้เลย ถ้ามันไม่มีการกระทำ มันไม่มีวิธีการของมัน แล้วตอนนี้เอาวิธีการมาเป็นเป้าหมายกัน พุทธศาสนาสอนให้ปล่อยวาง ปล่อยวาง แล้วอะไรปล่อยวาง

ปล่อยวางคือสมาธิ เวลาว่างๆ ขึ้นมา ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ ว่าง.. ว่างคืออะไร ว่างคือจิตเป็นหนึ่ง โดยธรรมชาติของเราจิตเป็นสอง เพราะพลังงานกับความคิด พลังงานคือตัวจิต พลังงานคือความรู้สึก ความรู้สึกกับความคิด ความคิดนะมนุษย์เกิดมาเป็นสอง มันมีอารมณ์ความรู้สึกกับเรา อารมณ์ความรู้สึกมันเกิดดับ เราไม่เคยตาย ตัวตนของเรา ความรู้สึกเรา มันอยู่กับเราตลอดไป

แต่ความคิดมันเกิดดับเห็นใหม่ โดยธรรมชาติคนของเรา เกิดมามีสอง เพราะมันมีพลังงานกับความคิด ความคิดคือขั้น ๕ เห็นใหม่ คนเราเกิดมามีธาตุ ๔ และขั้น ๕ แต่ไม่ได้พูดถึงเรื่องใจ เรื่องใจเห็นใหม่ จิตไม่ใช่ขั้น ๕ ขั้น ๕ ไม่ใช่จิต ร่างกายก็ไม่ใช่ใจ ใจก็ไม่ใช่ร่างกาย ต่างอันต่างจริงอยู่ด้วยกัน แต่เพราะสถานะความเป็นมนุษย์มันเกิดขึ้นมา

เทวดาไม่มีร่างกายนะ มีแต่กายทิพย์ พรหมก็ไม่มีเห็นใหม่ แต่ก็มีจิต จิตก็ไปเกิดเป็นสถานะนั้น ฉะนั้นพอมาเกิดเป็นมนุษย์ มันถึงเป็นมนุษย์ มันถึงมีธาตุ ๔ และขั้น ๕ พอธาตุ ๔ และขั้น ๕ เห็นใหม่ แต่ไม่มีตัวใจ พอไม่มีตัวใจ ถ้ามันสงบเข้ามา ที่ว่าว่างๆ เข้ามา ถ้ามันว่างมันก็เป็นสมาธิ แล้วสมาธิมันจะแยกอีก แยกเป็นมิจฉากับสัมมา มิจฉาสมาธิกับสัมมาสมาธิ

ถ้ามีจิตสมาธิเห็นไหม มีจิตเพราะไม่รู้ เป็นสมาธิว่างๆ บ้าง อากาสมันว่าง เรา ก็สบายใจ สบายๆ เออ.. สบายๆ อะไรสบาย ใครสบาย มีจิตเพราะไม่มีสติ ถ้ามีสติจะ สบายไม่สบาย เราไม่รู้ เราเป็นคนที่รู้ตัวเราเองตลอดเวลา ทุกคนจะรู้สึกตัวเราตลอดเวลา เราจะคิดจะชั่ว เรา รู้ก่อน เราจะรู้ตัวเราตลอดเวลาเลย ถ้ามีสติควบคุมมันไปเห็นไหม นี่ สัมมาสมาธิ ถ้ามีสัมมาสมาธิมันถึงเกิดโลกุตตรปัญญา

เพราะไม่มีสัมมาสมาธิมันถึงเกิดโลกียปัญญา เช่นปัญญาที่เราไปสัมมนา นี่ ปัญญาของใคร ปัญญาที่เกิดขึ้นมา มันเป็นปัญญาจากสมอง มันเป็นปัญญาจาก ประสบการณ์ มันเป็นปัญญาจากสติ ปัญญาจากความคล่องตัวในการกระทำของเรา อันนี้มันเป็นเรื่องของโลกียปัญญา เรื่องวิทยาศาสตร์ ถ้าโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่จะเกิด ขึ้นมา มันต้องอาศัยสัมมาสมาธิ อาศัยตัวหลักนี้ ตัวหลัก ถ้าจิตเรานะ ตัวหลัก ตัวจิต

ถ้ามันเป็นสัญชาตญาณ มันเป็นเรื่องโลก เป็นเรื่องปกติ มันเป็นสามัญสำนึกที่มี อยู่โดยธรรมชาติ ที่มีโดยธรรมชาติ ความคิดเรามีโดยธรรมชาติ แล้วเอาความคิดนี้มา ฝึกหัดให้ใหม่ วิธีการที่เราศึกษา เราศึกษาทดสอบ นี่ไงมันพัฒนาการ พัฒนาการเรื่อง สมอง พัฒนาการเรื่องทางโลก พัฒนาการของมัน แล้วมันมาจากไหน มันจะมาจาก ไหน คอมพิวเตอร์มันมาจากไหน คอมพิวเตอร์มันมาจากโปรแกรมของมัน มาจาก พลังงานของมัน

ความคิดเรามาจากไหน ความคิด..ความคิดมาจากจิต เพราะคอมพิวเตอร์มันไม่ มีชีวิต คอมพิวเตอร์มันไม่มีผลประโยชน์นะ คอมพิวเตอร์มันเป็นพลังงานที่เราใช้เป็น ผลประโยชน์กับเรา มนุษย์เอามันมาใช้ประโยชน์ แต่สมองเราคิด ใครเป็นผลประโยชน์ กับมัน ใครเป็นคนเอาความคิดนี้มาใช้ประโยชน์ เอาความคิดมาใช้ประโยชน์ มันมาจาก ไหน ความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากจิต

จิตมาจากไหน! จิตมาจากไหน! จิต ความรู้สึกมาจากไหน มาปฏิสนธิจิต มาเกิด เป็นมนุษย์ แล้วถ้าความคิดออกจากจิต จิตคืออะไร จิตคืออวิชชา ตัวจิตนี้คือตัวจิต อวิชชาครอบงำมันอยู่ แล้วความคิดเกิดจากอวิชชา ความคิดเกิดจากมัน มันความคิดจาก วิทยาศาสตร์ ความคิดเกิดจากโลก โลกียปัญญา ปัญญาจะดีสูงส่งขนาดไหนก็แล้วแต่ มันเป็นวิชาชีพ มันเป็นปัญญาทางโลก มันเป็นปัญญาที่เอาพ้นจากกิเลสไม่ได้เลย

แต่ถ้ามันสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา จิตมันเป็นตัวฐานเห็นใหม่ จิตสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามา นี่แหละคือตัวตน นี่คือตัวอาตมัน นี่คืออัตตา ตัวอัตตาแต่มันสงบเข้ามา อัตตามันสงบเข้ามา เพราะมันผ่านความสงบเข้ามา มันถึงผ่านอัตตาเข้ามาถึงสงบได้ ถ้าสงบได้ ความเห็นของมันนะ ความเห็นของปัญญาที่จะเกิดขึ้นในโลกุตตรธรรม

ในกระบวนการที่จะเกิดธรรมเหนือโลก กระบวนการจะเกิดจากธรรมเหนือโลก มันจะเห็นอริยสัจ เห็นสัจจะความจริง จิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจเห็นใหม่ อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค แล้วจิตมันกลั่นออกมาจากอริยสัจ กลั่นออกมาจากสติปัญฐาน ๔ ถ้ากลั่นออกมา เป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป เพราะการกลั่นออกมา จิตนี้มันจะเบาบางลง เบาบางลงเป็นโสคาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคา

มันทำอะไรถึงเป็นโสคาบัน มันทำอะไรถึงเป็นสกิทาคา มันทำอะไรถึงเป็นอนาคา มันทำอะไรๆ ถ้ามันไม่ได้ทำ ไม่มีกระบวนการของมัน มันจะเป็นโสคาบันอย่างไร มันจะเป็นอริยภูมิขึ้นมาได้อย่างไร จิตจะพัฒนาขึ้นมาได้อย่างไร ถ้าจิตมันพัฒนาการขึ้นมาแล้ว มันมีพัฒนาการของมัน คนที่พัฒนาขึ้นมา ไม่รู้จักวิธีการพัฒนา ไม่รู้จักการวิวัฒนาการของมัน มันจะเป็นอย่างนั้นได้อย่างไร

นี่ไงสันทิฎฐิโกโง ความจริงกลางหัวใจ ความจริงของผู้ประพฤติปฏิบัติ ธรรมเหนือโลก มันจะเหนืออะไรเหนือเพราะอะไรเหนือเพราะสามัญสำนึกโดยธรรมชาติของมัน มันจะแปรปรวน โดยธรรมชาติของจิตนะ จิตคนที่เกิดตาย เกิดตาย ไม่มีวันสิ้นสุด ไม่มีทางสิ้นสุด มันจะเวียนตายเวียนเกิด ไม่มีที่สิ้นสุด เพราะมันมีแรงขับ เพราะพลังงาน มันมีอวิชา พลังงานมันมีอยู่ พลังงานจะสิ้นสุดไปไม่ได้ ตัวจิตนี้จะสิ้นสุดไปไม่ได้ ตัวธาตุรู้ จะสิ้นสุดไป ธาตุที่มีชีวิต สสารไม่มีชีวิตนะ

เว้นไว้แต่จิต จิตเป็นสสารอันหนึ่งที่มีธาตุรู้ เพราะธาตุรู้มันมีแรงขับ แรงขับคืออวิชา อวิชาคือเกิดจากอะไร อวิชาเกิดจากกรรม กรรมการกระทำดีและชั่วมันสะสมลงที่จิตนี้ จิตนี้มันจะขับเคลื่อนไป พอขับเคลื่อนเกิดเป็นสถานะเห็นใหม่ สถานะของวิญญูะ ของตั้งแต่กามภพ รูปภพ อรูปภพ นี่มันขับเคลื่อนไป นี่เป็นธรรมชาติ ทำดีขนาดไหนก็เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม หอมอายุขัย คือหมดแรงขับ มันก็ร่วงลงมา

เกิดเป็นมนุษย์ ลงนรกอเวจี พ้นจากอเวจีขึ้นมา ไม่มีตาย! ไม่มีตาย! นี่ไง นี่ธรรมชาติ จิตนี้เป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันก็เวียนตายเวียนเกิดเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง

แต่เวลาเกิดกระบวนการพัฒนาการของมัน กระบวนการพัฒนาของมันแล้ว มันวิวัฒนาการของมัน แล้วมันชำระล้างสักกายทิฏฐิ ความเห็นผิด เห็นผิดในกาย โดยธรรมชาติของเราเรื่องกาย เรื่องสรรพสิ่ง สมบัติของเราละ สมบัติของเราจริงตามวาระตามสมมุติอาชญา แต่ถ้าวิวัฒนาการคือจิตมันมีความสุขของมัน แล้วมันพัฒนาการของมัน มันพิจารณาของมัน มันเห็นตามความเป็นจริงของมัน

มันปลดล็อก สังโยชน์ ปลดล็อกของจิตนะ ปลดล็อกของมารนะ มันปลดล็อกได้ ถ้ามันปลดล็อกได้นะ มันปลดอย่างไร วิธีการปลดปลดอย่างไร แล้วถ้ามันปลดได้อย่างไรถึงเป็นการปลดล็อก ปลดสังโยชน์ มันปลดอย่างไร ถ้าวปลดแล้วพอปลดสังโยชน์ปั๊บ จิตดวงนี้ ธรรมที่มันเหนือโลก เพราะจิตดวงนี้มันจะไม่ไปตามธรรมชาติแล้ว เพราะธรรมชาติไม่มีที่สิ้นสุด สสารทุกอย่างไม่มีกระบวนการจบ ชาติรู้จะไม่มีกระบวนการที่สิ้นสุดของมัน

พอเป็นโสดาบัน กระบวนการของมัน ไม่ไปตามกระบวนการแล้ว เพราะอย่างมากอีก ๗ ชาติ นี่โสดาบันนะ สกิทาคา อนาคา ถึงที่สุดของมัน พระอรหันต์นะ พระอรหันต์นะ คุณิ พระพุทธเจ้านะพอตรัสรู้ธรรม ก็มีชีวิตเหมือนเรา แต่กระบวนการของจิตเปลี่ยนไปแล้ว กระบวนการของจิตไม่มีภพ ไม่มีสถานที่ตั้ง ไม่มีสถานะ ไม่มีสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น

ภพ กิเลสวะ อวิชชาวะ ภวาสวะ ภพ สถานที่ตั้งของความคิด สถานที่ตั้งของความรู้สึก ทุกอย่างมีที่กำเนิด แล้วที่กำเนิดนี้โดนทำลายหมดแล้ว ตัวจิตโดนทำลายหมดแล้ว ถ้าวสถานะมันไม่มี สอุปาทิเสสนิพพาน สิ่งที่เหลือคือเศษ เศษทิ้ง เศษส่วน แต่จิตดวงนี้โดนกระบวนการของสถานที่ทำลายหมดแล้ว มันไม่มีกระบวนการที่ไปอีก นี่ไง นิพพานไง นิพพานคือกระบวนการของมันไม่ไปอีกแล้ว มันไม่มีที่ไปที่ไป

มันจบกระบวนการขณะที่มรรคญาณ ขณะที่การวิวัฒนาการของจิตที่มาทำลายตัวมันเองแล้ว พอมันพัฒนาการทำลายตัวมันหมดแล้ว มันไม่มีอะไรอีกแล้วไง โสดาบันอีก ๗ ชาติ สกิทาคาอีก ๗ ชาติ อนาคาไม่เกิดกามภพ พระอนาคาเกิดบนพรหม

จะเกิดบนพรหม แล้วเกิดตาย วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ใช่ไหม แล้วบอกพูดเกิดตาย แล้วนั่งหัวเราะในใจเลย มันจะจริงหรือ มันจะเป็นอย่างนั้นจริงหรือ มันจะเป็นความจริงหรือ เพราะไม่เห็นมันถึงสงสัย

ถ้ามันรู้มันเห็น มันจะสงสัยไหม จริงไม่จริงต้องพิสูจน์ พุทธศาสตร์ ถ้ามันพิสูจน์ของมัน กระบวนการของมันเกิดขึ้นมา มันกระบวนการของมันก็เกิดขึ้นมา แล้วมันทำลายของมันแล้ว แล้วกระบวนการที่ไม่ไปอีกเห็นไหม นี่พัฒนาการของมันเห็นไหม สิ่งที่อยู่ สิ่งที่จะรู้ มันต้องรู้ได้ สิ่งทีกระบวนการของมัน ถ้ากระบวนการของมันมีกระบวนการของมันที่จะทำของมันได้ วิธีการกับเป้าหมาย

เป้าหมายนะ พระไตรปิฎกไม่มีเป้าหมายเลย ในเป้าหมายพระไตรปิฎก นิพพาน ในพระไตรปิฎก พูดไว้เพียงแต่เป็นเป้าหมาย ไม่ใช่เป้าหมาย ที่หมาย ที่หมายหมายถึงว่า พวกเราชาวพุทธ สิ่งทีปรารถนาสูงสุดคือสิ้นกระบวนการ คือไม่มีแรงขับ คือธรรมะเหนือธรรมชาติ ธรรมชาติ พระอรหันต์ไม่มีจิตนะ ไม่มีที่ตั้งเห็นไหม ที่ตั้งคือภพ ที่ตั้งคือจิต แล้วไม่มีที่ตั้ง ไม่มีที่หมาย มารถึงหาไม่เจอใจ

เห็นไหมคุณ..พระที่เชื่อดคคตาย เจริญแล้วเสื่อม เจริญแล้วเสื่อม สุดท้าย ๗ หน ๗ เชื่อดคคเลยเพราะมันทุกข์มาก เวลาเจริญดีมากเลย เวลาเสื่อมนี้ทุกข์มาก ถึงที่สุดนะบอกว่าถ้าเสื่อม เราจะเชื่อดคคตาย สุดท้ายแล้วก็เอาเมิดโกนเชื่อดคคเลย พอเชื่อดคคเล็ดมันพุ่งออกมา ทีนี้คนเราเจริญแล้วเสื่อมนะ คือเข้าสมาธิถึง ๗ หน มันก็มีหลักของมัน พอเชื่อดแล้วเสื่อม

คนเราถึงวิกฤต พอวิกฤตมันจะตาย ปัญญามันจะหมุนละเพราะคนจะตาย ครั้งสุดท้ายทำอะไร ก็พิจารณาเลือด พิจารณาถึงบาดแผล พอพิจารณาถึงบาดแผล ที่สุดจิตมันสมดุลของมันพอดี วิวัฒนาการมันจบกระบวนการ มันสมุจเฉทขาดปั๊บ เป็นพระอรหันต์เลย ตายไป มารค้นหา ในพระไตรปิฎกบอกว่ามารค้นหา มารค้นจนแบบว่า โอ้โฮ..สามโลกธาตุนี้ฝุ่นตลบไปหมดเลย มารค้นหาจิตดวงนี้ไง พระพุทธเจ้าบอกว่า มารเอ.. เธอไม่ต้องค้นหาลูกศิษย์ของเรา ไม่มีทาง หาไม่เจอเห็นไหม

นี่สถานที่กระบวนการสถานที่ทั้งหมด มันโดนทำลายหมด นี่ถ้าโดนทำลายหมด พระอรหันต์ไม่มีจิตใจ คำว่าพระอรหันต์ไม่มีจิต พระอรหันต์ไม่มีสิ่งใดทั้งสิ้น แต่มีอยู่

มีโดยกระบวนการที่ว่ามันธรรมชาติ ชาติอันธรรมอันนั้นเห็นใหม่ กระบวนการของโลกเห็นใหม่ กระบวนการของโลกเขามันเป็นสถานที่ตั้ง เป็นชาตฐ์ อันนี้มันสภาวะธรรม ชาติธรรม เพราะอะไร ถ้าไม่มีเลย ไม่มีเลย พระพุทธเจ้าเทศน์อะไรอีก ๔๕ ปี ถ้าไม่มีอะไร สิ่งที่ถูกออกมา พูดมาอย่างไร แต่พูดออกมาจากสิ่งที่ไม่มี แต่พูดได้

แต่สิ่งที่มีโกหกหมด เพราะมีคือตัวตน มีคือความเห็น มีคือหลัก มีคือสิ่งที่แบ่งฝ่าย มีเรา มีเขา เพราะมีเรา พอมีเราก็มียอกมาข้างนอกหมด แต่ถ้าไม่มีเราเลย ไม่มีอะไรเลย ไม่มีอะไรเลย แต่มี! มีของมัน กระบวนการของมันเห็นใหม่ ธรรมะเหนือธรรมชาติ เรียบอกบุคลาการขององค์กรเห็นใหม่ พุทธศาสนาสอน อัตตาหิ อัตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน พระพุทธเจ้าสอนตรงนี้นะ สอนถึงใจของมนุษย์เห็นใหม่

ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า เห็นคุณค่าของน้ำใจมาก อย่างเช่น เรามานั่งกันอยู่ใช้ใหม่ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ใช้ใหม่ ทุกคนเกิดมาเป็นมนุษย์ สิ่งที่มีคุณค่าๆ สมบัติสาธารณะนะ สิ่งที่เป็นมนุษย์ เกิดมาจากกรรมดีของเรา มนุษย์สมบัติ คือศีล ๕ เรามีศีลมีธรรมขึ้นมา คนเราเกิดมาทำไมอายุสั้น อายุยาว บางคนคนเราเกิดขึ้นมา ทำไมสถานะมันแตกต่างกันไปเห็นใหม่

ถ้าคนเรา กรรม ถ้ามันไม่จำแนก ไม่เป็นตามธรรมชาติของมันนะ พ่อแม่คนหนึ่ง พ่อแม่ครอบครัวหนึ่ง ลูกออกมา ต้องให้เหมือนกันหมดเลย ลูกต้องเป็นคนดีหมดเลย ทำไมครอบครัวหนึ่งไม่เหมือนกันล่ะ ดีเอ็นเอตรวจมาแล้วเป็นของเราหมดนะ ลูกเป็นคนดีเอ็นเอของพ่อแม่หมดเลย แต่จิตใจจะเหมือนของพ่อแม่ไหม จิตใจจะเหมือนพ่อแม่ไหม เพราะ! เพราะปฏิสนธิจิต ไข่ สเปิร์ม ปฏิสนธิจิต ถ้าไม่มีจิตปฏิสนธิ ไม่มีชีวิตๆ

ฉะนั้นการเกิดมา เกิดมาจากพ่อจากแม่ เกิดจากสาขบุญสาขกรรม แต่จิตเป็นของเขา จิตเป็นส่วนบุคคล ของใครของมัน ทุกข์ก็ทุกข์ส่วนบุคคล พ่อแม่นะ ลูกเจ็บไข้ได้ป่วย ลูกทุกข์มากนะ โห..พ่อแม่เอาใจใหญ่เลย ก็ทุกข์ของลูกนะ พ่อแม่เจ็บไข้ได้ป่วย ลูกพยายามจะช่วยเหลือพ่อแม่ ก็เป็นทุกข์ของพ่อแม่ล่ะ มันเป็นส่วนบุคคลทั้งหมดเห็นใหม่

แต่! แต่เราเกิดมาร่วมสาขบุญสาขกรรมต่อกัน มันมีเวรมีกรรมต่อกันมา สาขบุญสาขกรรมมันเกิดขึ้นมา ที่นี้สาขบุญสาขกรรมมันเกิดขึ้นมา กรรมมันจำแนกแจกตัวให้

แตกต่างกันไปไหม กรรมจำแนกแจกสัตว์ให้แตกต่างกันไป ที่นี้พอกรรมจำแนกแจกสัตว์ให้แตกต่างกันไป เราถึงทำกรรมดีของเราพัฒนาการของเรา

นี่พูดถึงเรื่องของโลก ถ้าเรื่องของโลก มันมีจริง จริงตามสมมุติ แล้วจริงตามบัญญัติ แล้วจริงตามสมมุติบัญญัติ สมมุติแล้วแต่ภาษา แล้วแต่ภาษาพื้นถิ่นภาษาต่างๆ สมมุติก็แตกต่างกันไป บัญญัติภาษากลาง ภาษากลางเห็นไหม บัญญัติแล้วทางธรรม เพราะมันสื่อกันได้ บัญญัติ คือศัพท์ของพระพุทธศาสนา บาฬีคือบัญญัติ บัญญัติก็เป็นสมมุติอันหนึ่ง

แล้วเวลาจิตมันเข้าไปสัมผัสความจริงละ สัมผัสความจริง ถ้าไม่มีสติสัมปชัญญะ สิ่งที่เกิดขึ้นมาจากกิเลสหมด กิเลสมันยับยั้งไว้ก่อน ยับยั้งความคิดเรา เราจะค้นมันเข้าไปหาจิตเจอ เข้าไปหาต้นขั้ว เข้าไปหาสิ่งที่ป็นภาวะ สิ่งที่เป็นต้นเหตุเจอ ก็ต้องมีสติยับยั้ง ยับยั้งเข้าไปใช้ไหม พอยับยั้งเข้าไป สิ่งทีพลังงานมันออกมาจากจิตใช้ไหม

พลังงานออกมาจากจิต จิตนี้คือพลังงาน ชาติรู้มันคือสิ่งที่รู้ตลอดเวลา รู้อะไรก็แล้วแต่ รู้รู้ชั่วมันรู้ของมันใช้ไหม สติยับยั้งไว้ ยับยั้งไว้แล้วมีคำบริกรรม ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิ คำว่าปัญญาคือการแยกแยะ ไม่ใช่ไปเพ่งมอง เพ่งมองเพ่งมองเป็นกสิณ เพ่งมอง ถ้ากสิณใช้ไหม กสิณเราเพ่งมอง กสิณถ้ามันจับภาพได้ มันขยายส่วนเห็นไหม กสิณขยายให้เล็กใหญ่ขึ้นได้ เราจับภาพนี้ เราจับภาพไว้ แต่ภาพนั้นมันเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นเพราะอะไร

เกิดขึ้นจากพลังงาน พลังงานมันอยู่ตัว พอพลังงานมันอยู่ตัว มันขยายส่วนได้ ถ้าพลังงานไม่อยู่ตัว พลังงานไม่นิ่ง ภาพนั้นขยับไม่ได้ นี่ไปถึงต้องกำหนดคำบริกรรมต่างๆ จากสติ สติมีคำบริกรรมเข้าไปถึงตัวจิต ถ้าไปถึงตัวจิตเห็นไหม ตัวนี้เป็นตัวต้นเหตุ ตัวนี้เป็นตัวพลิกแพลง ตัวแก้ไขตัวมันเอง จิตแก้จิตนะ ถ้าพูดถึงทางวิชาการหรือวิธีการทำให้ใครได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้หมดแล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารภนามารื้อสัตว์ชนสัตว์นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียดละนะ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย อันนี้สำคัญมาก สำคัญว่าพันธุกรรมทางจิต จิตถ้าไม่มีการตัดแต่งทางพันธุกรรมมา จิตจะเข้มแข็งขึ้นมา

ขนาดนั้นไม่ได้ จิตคนบางคนเข้มแข็งมาก จิตบางคนมีเขาวนปัญญามาก จิตบางคนอ่อนแอมาก นี่มันสายบุญสายกรรม พันธุกรรมที่มันตัดแต่งมา พันธุกรรมเห็นไหม

ดูพันธุกรรมที่พระพุทธเจ้าตัดแต่งมาเป็นพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าพยายามตัดแต่งของพระพุทธเจ้ามา สร้างสมบุญญานิกายมาเป็นพระพุทธเจ้า ชุขก เทวทัตเห็นใหม่ ก็ตัดแต่งมาเหมือนกัน แต่ตัดแต่งขึ้นมาด้วยการอาฆาตมาดร้าย ตัดแต่งขึ้นมาเป็นอุอาฆาตมาทุกภพทุกชาติละ การตัดแต่งทางดีก็ไปดี การตัดแต่งทางชั่วมันก็ไปชั่ว

กรรมดีกรรมชั่วมันมีของมันมาเห็นใหม่ แล้วพอมันแสดงออกขึ้นมา คนชั่วทำความชั่วง่าย ทำความดียาก คนดีทำความดีง่าย ทำความชั่วยาก คนดีเห็นใหม่ เพราะพันธุกรรมมันตัดแต่งมาอย่างนั้น พันธุกรรมนี้ถ้ามันเป็นของมัน ลงที่พื้นที่ไหน มันเกิดน้ำ เกิดอากาศ เกิดแสงต่างๆ มันก็ต้องเติบโตไปตามธรรมชาติของมันเห็นใหม่ มันพื้นฐานมันมาดี ดีขนาดไหน ก็ดีแบบโลก ถ้าไม่มีการกระทำ ไม่มีมรรคญาณ ถ้ามันเป็นเองนะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ ๖ ปี ศึกษากันมาตลอดเลย ผิดมาตลอดเลย ศึกษาทางวิชาการนะ เพราะทางไหน.. ทางวิชาสมัยนั้นใครๆ ก็บอกว่าเป็นพระอรหันต์หมดเลย พระพุทธเจ้าไปศึกษากับเขา พอศึกษาจนจบกระบวนการแล้ว เขابอกพระพุทธเจ้ามีความรู้เหมือนเรา สอนแทนเราได้ เป็นพระอรหันต์เหมือนเรา

พระพุทธเจ้าไม่เชื่อ! พระพุทธเจ้าไม่เชื่อ! นี่สำคัญมาก พระพุทธเจ้าไม่เชื่อเพราะอะไร เพราะเขาบอกว่าเราดี แต่ในใจเรามันมี มันไม่จริง ไม่เชื่อต้องพิสูจน์เห็นใหม่ ไปหาใคร ใครก็สอนไม่ได้ ใครๆ ก็บอกว่า เพราะไม่มีใครตัดแต่งพันธุกรรมมาอย่างนี้ ตัดแต่งพันธุกรรมที่มีวิฤติภาวะขนาดนี้ ไม่มี! ไม่มี! เพราะการตรัสรู้เองโดยชอบได้ มีแต่พระพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพุทธเจ้าเท่านั้น สาวกสาวกจะอย่างพวกเรา เกิดมาพบพระพุทธศาสนา

ศาสนาคือทฤษฎี ศาสนะคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหมือนคำสั่งสอนของพ่อแม่ สั่งสอนมาดีแล้ว พ่อแม่ทุกคนไม่เคยสั่งสอนให้เป็นคนเลวเลย พ่อแม่สั่งสอนให้เป็นคนดีหมดเลย ทำไมลูกบางคนมันก็ดี บางคนมันก็เลว คำสั่ง

สอนของพระพุทธเจ้าสอนถูกต้องหมดเลย แต่คนทำเข้าไปจริงหรือไม่จริง ทำได้หรือไม่ได้ละ แล้วอ้างอิงนะ พ่อแม่บอกให้กูใหญ่ กูใหญ่ พ่อแม่บอกให้กูถูก กูถูก แล้วเอ็งร้องบอกมึงผิด พ่อแม่บอกว่าได้ไง

นี่ก็เหมือนกัน อ้างพุทธพจน์ พุทธพจน์นะ พุทธพจน์ใครเป็นคนพูด ถ้าพุทธพจน์นั้นใจเป็นธรรมพูดมันก็เป็นพุทธพจน์ ถ้าพุทธพจน์ใจไม่เป็นธรรมพูด อ้างพุทธพจน์ เราใช้อ้างกฎหมายเที่ยวทำลายคนอื่นทั้งนั้นเลย นี่พูดถึงทฤษฎี นี่ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใช่ไหม ที่นี้พูดถึงว่าพันธกรรมที่มันตัดแต่งมา ถ้าไม่ได้มีวิวัฒนาการของมัน จะไปถึงที่สุดแห่งทุกขังไม่ได้ จะไปถึงที่สุดแห่งทุกขังไม่ได้!

ความจำเป็นสิ้นกิเลสไม่ได้เห็นไหม สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา สุตมยปัญญา การศึกษาเล่าเรียน วิธีการทางโลกต้องมี มันเป็นวิทยาศาสตร์ต้องศึกษา คำว่าศึกษา โลกเป็นอย่างนี้ แต่เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา หรือเราจะเอาตัวรอดขึ้นมา เราต้องคิดถึงตัวเราก่อนว่าเป้าหมายเราคืออะไร ถ้าเป้าหมายนั้นวุฒิภาวะเราไม่ถึงใช่ไหม เราทำบุญกุศลเพื่อสิ่งเกิดตาย เกิดตาย เราจะเกิดดีไปเรื่อยๆ เกิดดีไปนะ เกิดดีเรื่อยๆ การตัดแต่งพันธกรรมไปเรื่อยๆ มันก็เหมือนกับว่าภพชาติจะสั้นเข้ามา

แต่ถ้าเราถึงที่ว่า เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เวลาเทวดาเขาอวยพรกันนะ เวลาเทวดาเขาจะตาย พวกเรากินข้าวเป็นอาหารนะ เทวดาเขากินทิพย์ วิญญูณาหาร ไม่มีตลาด ไม่มีอาหาร แต่อิ่มด้วยวิญญูณ อิ่มด้วยนามธรรม เวลาเขาจะสิ้นอายุขัยของเขาแสงเขาจะเริ่มเบาลง เขจะมีแสง ของเรามีเงินทองเป็นทรัพย์

แต่ถ้าของเทวดา เขามีแสงสว่างเป็นทรัพย์ ของใครสว่างมากสว่างน้อย อำนาจวาสนาของคนมากน้อย แล้วเวลาคนใกล้จะตาย แสงนี้มันจะเริ่มเบาลงสลัวลง เขาจะรู้ว่าเขาจะหมดอายุขัย เหมือนเราคนแก่ คนแก่ใกล้ตาย เขาจะอวยพรกัน เขาจะให้พรกันไง เวลาตายไปแล้ว ขอให้ไปเกิดเป็นมนุษย์เถิด แล้วให้พบพระพุทธศาสนา แล้วให้ทำบุญกุศล จะได้กลับมาเกิดเป็นเทวดาใหม่ สมองเทวดา ว่าเทวดาไม่มีกาย มีสมองได้ไง

ความคิดเทวดาคิดได้แค่นั้น เพราะว่าอะไร เพราะหลงตาใช้คำว่า ความคิดในถังขยะ ถึงขยะคือขันธุ์ ๕ ขันธุ์ ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญูณ มันเป็น

กระบวนการความคิด แล้วความคิดเกิดในกระบวนการนี้ กระบวนการนี้มันครอบไว้ มันเลยเป็นถึงขยะ ความคิดเกิดจากสิ่งที่ตัวรู้ได้ แ่รู้ได้ แ่จินตนาการได้ แ่คาดหมายได้ มันทะลุความคาดหมายนั้นไปไม่ได้ ถึงบอกว่าเวลาตายแล้วขอให้เกิดเป็นมนุษย์เกิด แล้วพบพุทธศาสนา แล้วทำบุญกุศลมาเกิดเป็นเทวดาใหม่

ไอ้พวกนักปฏิบัติพวกเรา ไม่อยากเกิดเป็นเทวดา เพราะเกิดเป็นเทวดา หรือเกิดเป็นพรหม อายุขัยเขายาว ถ้าเกิดเป็นมนุษย์เห็นไหม คูสิเรา ๑๐๐ ปี แมลงวัน ๗ วันเห็นไหม คูเต่า คูสัตว์ แล้วอายุขัยมันแตกต่างกัน นี่ไงอายุขัยมันมีมาในสถานะในภพนั้น แล้วพอเราไปเกิดเป็นเทวดา อายุขัย ๑๐๐ ปีของเราเท่ากับเขา ๑ วัน เขาคำนวณแล้ว เทวดานะอายุเขา ๕ ล้านปี แล้วคิดไปอยู่เป็นเทวดาแล้วกลับมาเกิดนี้

ศาสนานี้ ๕ พันปี กลับมาอีกทีหนึ่งเกิดกลียุค กลับมาอีกทีหนึ่งมีแต่ความทุกข์ เห็นไหม สภากรรม เกิดในยุคสมัยใด เราคิดคูสิ เราก็จินตนาการได้ใช่ใหม่ว่า อนาคตข้างหน้าโลกจะเป็นอย่างไร แล้วประชากรจะเป็นอย่างไร เกิดเวียนตายเวียนเกิด วัฏฏะมันเป็นอย่างนี้ นี่มันวิทยาศาสตร์พิสูจน์ได้นะ เราถึงเข้าใจว่า ปัจจุบัน ตั้งแต่อดีตสภาพแวดล้อมมันดีมาก เดียวนี้เป็นอย่างไร อนาคตจะเป็นอย่างไร แล้วเทวดา อายุขัยที่มันเปลี่ยนแปลง ความเป็นไปของโลกมันจะเปลี่ยนแปลง

โลกเป็นอนิจจัง โลกไม่มีวันแตก โลกแตก โลกแตกไม่มี แต่โลกมีการเปลี่ยนแปลง โลกนี้เป็นอนิจจัง มันจะเปลี่ยนแปลงของมัน ปรับสภาพของมัน แล้วมันจะปรับสภาพของมันอย่างนี้ เพราะมันเป็นเวรเป็นกรรมของคน ของสัตว์ ของจิต วิญญาณที่มันสร้างมา แล้วเวรกรรม มันจะไปตามกรรม กรรมะจัดสรร ธรรมะจัดสรร มันจะจัดสรรไปให้คนเกิดในยุคนี้สมัยนั้น เพราะการกระทำของคนคนนั้น! มันจะเป็นอย่างไร นี่เรื่องของกรรมนะ กรรมมันเป็นอย่างนั้น กรรมมันจัดมาเลย แต่เราจะรู้ไม่รู้มันเรื่องของเรา ถ้ากรรมจัดมาเลย แล้วเราก็ต้องอมืออมเท้าใช่ไหม ไม่ใช่..

กรรมมันจัดมาเลยอย่างนั้น เพราะการกระทำของสภาวะ สภาวะคือสังคม แวดล้อม เราห้ามปราม หรือว่าเราพยายาม พวกเราพยายามทำดีกันเห็นไหม พยายามชักนำเขาให้ ให้เขาเห็นโทษกัน แล้วเขาเห็นกับเราไหม แต่เราก็ทำความดีให้ดีที่สุด ทำ

ความดีให้ถึงที่สุด ธรรมของผู้ปกครองเห็นไหม พรหมวิหาร ๔ ถึงที่สุดต้องอุเบกขา เราทำถึงที่สุดแล้ว เราทำดีที่สุด

แต่เพราะความต่ำช้า เป็นไปเพราะกรรมบังตาเขา เขาไม่รู้ไปกับเราหรอก ทำดีแล้วคนจะชมไม่มีหรอก พระพุทธเจ้าเป็นพระพุทธเจ้านะ เผยแผ่ธรรมอยู่ ดุสิตาจารย์คนมาด่ามาว่าพระพุทธเจ้าตลอดเลยเห็นไหม พระพุทธเจ้าทำดีไหม แสนดีเลย แต่คนที่เห็นตรงข้ามนะ เขาเห็นว่าชั่ว นี่เราทำความดีแล้ว เราพยายามทำของเรา แต่ที่สุดแล้ว ถ้าไม่ได้ เราถึงอุเบกขาไง นั่นเป็นสภาวะกรรม

สภาวะที่เกิดขึ้นมาในสังกมลสิ่งแวดล้อมในวิญญูเห็นไหม ผลของวิญญู เราเกิดเป็นผลของวิญญู ชีวิตนี้เหมือนเศษสวะ เกิดลอยไปในแม่น้ำ จิตนี้ลอยไปในวิญญู กามภพ รูปภพ มันทมนเวียนไปตามวิญญูเห็นไหม แล้วปัจจุบันนี้เราเกิดมาพบพุทธศาสนา พุทธศาสนาสอนถึง ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์ ความจริง ทุกข์เป็นความจริง สัจจะความจริงอันหนึ่ง

เขาบอกว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาทุกขนิยม ไม่ใช่.. ศาสนาสัจจะนิยม มันเป็นความจริงอันหนึ่ง ทุกข์นี้เป็นความจริงอันหนึ่ง ความจริงเพราะจิตมันยึด แล้วทุกข์มันทิ้งได้ ถ้าจิตมันเข้าใจตามความเป็นจริงนะ จิตมันเห็นไหม จิตมันกระบวนการมันถึงที่สุดแล้ว ทุกข์ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ทุกข์ มันอยู่กับทุกข์โดยไม่ทุกข์ คนเรานะ

ดูหลวงตาสิ.. ท่านเจ็บเข้า ปวดหัว ตัวร้อนเห็นไหม ท่านก็บอกเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้น ทุกข์ไหม แต่จิตใจท่านเป็นอย่างนั้นไหมละ ทำไมท่านแยกได้ เวลาท่านเจ็บเข้าเห็นไหม ไอ้ปวด ไอ้เข้า มึงปวดไป เราจะเทศน์วะ ท่านแยกเลย แยกไอ้ทุกข์ไว้ต่างหาก แล้วทำหน้าที่เทศน์ไปเห็นไหม มันเป็นสัจจะ มันเป็นความจริง ถ้าใจเราจริงนะ มันจริงของมัน มันแยกของมัน

ใจเราปลอม! ใจเราปลอม! มันไปแบกหามหมดเลย ถ้าจิตมันแบกหามนี้กระบวนการของมัน ถ้าเราเกิดขึ้นมาเห็นไหม เราเกิดมาในสัจจะความจริง โลกเป็นสภาวะแบบนั้น แล้วเราพบพุทธศาสนา เราเจอพุทธศาสนา ถ้าเราจะแก้ไขเรา เราจะประพฤติปฏิบัติเรา เราจะเอาใจเราพ้นจากทุกข์ใจ ไม่ใช่ว่าโลกเป็นอย่างนี้ กรรมเป็น

อย่างนี้ แล้วเราจะไปกับกรรมตลอด คือว่ากรรมบังคับตายตัวใช่ไหม ธรรมะจัดสรร เราจะต้องเป็นอย่างนี้ตลอดไป ไม่ใช่.. ไม่ใช่..

เราทำคุณงามความดี แล้วถ้าคุณงามความดีนั้นทำให้เราออกจากวิญญูะเลย ชีวิตนี้เป็นผลของวิญญูะ ผลของเวรของกรรมที่มันหมุนไป แล้วเวรกรรมมันเป็นอย่างนี้ มันจะหมุนตามโลกไป ไปอย่างนี้ แต่เราก็ทำ จะฝืนกัน จะฝืนโลกให้มันดี เราต้องทำความดี นี่เป็นบัณฑิตใช่ไหม เราไม่ใช่เป็นคนพาล คนพาลนะ โลกจะเป็นอย่างนี้ เราก็ข่มเลย ไปกับโลกเลย ไม่ใช่! โลกมันจะเป็นอย่างนี้ ถ้าใครฝืนได้ ใครสู้ได้

อย่างโลกร้อน ก็พยายามจะแก้ไขกันอยู่เห็นไหม เป็นบัณฑิตก็ยอมแก้ไขไป แต่แก้ไขขนาดไหนนะ มนุษย์หกพันล้าน ของเสียจากมนุษย์ สิ่งแวดล้อมมันเสียจากมนุษย์เยอะมาก แล้วจะฆ่ามนุษย์หรือ มันยังเกิดจากนี้อีกเยอะมากนะ นี่พูดถึงเรื่องโลก ใจ โลกนี้เป็นอจินไตย สภาวะมันเป็นอย่างนี้ เราถึงมาแก้ไขที่ใจเรา เราทำความสงบของใจ แก้ไขที่ใจ ทำความสงบของใจนะ ทำความสงบ

โลกเขาเป็นอย่างนั้น เราอยู่กับเขาโดยที่เราเข้าใจเขา แล้วต้องวางไว้ ชักนำได้เท่าไหน ถ้าชักนำไม่ได้ กรรมของสัตว์ ธรรมของสัตว์ สัตว์มีมุมมอง มีความเห็นอย่างนั้น เราพูดถึงขนาดไหน เขาก็ไม่เข้าใจเราหรอก นี่เห็นไหม มันเป็นที่ของผู้ใหญ่ หน้าที่ของผู้ที่มีวุฒิภาวะ เราพยายามชักนำเขา บอกเขา เขาจะเชื่อไม่เชื่อ มันเป็นเรื่องของเขา

นี่มันเป็นเรื่องที่เราต้องดูแลหัวใจของเราด้วย หน้าที่การงานของเราด้วย หน้าที่การงานของคนเป็นโลกอันหนึ่ง ตำแหน่งหน้าที่ที่เป็นสมมุติอันหนึ่ง แต่สมมุติที่เราได้มาแล้ว เราต้องทำเต็มกำลังของเราเลยนะ หหมดโอกาสหมดเวลานี้แล้วนะ คิดย้อนหลังแล้ว เราจะไม่เสียใจว่า ขณะที่เรามีโอกาสอยู่ เราไม่ได้ทำสิ่งนั้น สิ่งนั้น ขณะที่เรามีโอกาสอยู่ เราทำเต็มที่ แล้วถึงเวลาแล้วนะ เราทำเต็มที่แล้ว สิ่งนี้มันจะไม่ตามมาหลอกหลอนเรานะ

ใจของเราเห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเลย สิ่งใดทำแล้วนึกได้ภายหลังเสียใจ สิ่งนั้นไม่ดีเลย ในปัจจุบันนี้เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพานนะ ภิกษุทั้งหลาย เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเกิด ความ

ประมาทเดินเลื้อ ความที่เราทำประมาทเห็นใหม่ เธอจงพิจารณาสังขารด้วยความไม่ประมาทเถิด โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย ความประมาทของเรา

ทีนี้ปัจจุบัน เรามีสิ่งใด หน้าที่สิ่งใด เราทำตรงนั้นตามความเป็นจริง ตามกำลังตามความสามารถ แล้วได้ไม่ได้อันอยู่ที่สังขม อยู่ที่โลก อยู่ที่เป็นไปของเวรของกรรมของสัตว์โลกแล้ว ทีนี้ในปัจจุบัน ใช้อย่างนี้เรารู้ได้ แต่ถ้าใจของเราะ เราประพฤติปฏิบัติของเรา เราหาทางออกของเราได้ หาทางออกของเราได้เห็นใหม่ ธรรมชาติเหนือธรรมชาติ มันจะไม่ทำให้เราหม่นไปกับมัน

การแข่งขันกีฬา คนที่ออกมาจากนอกสนาม คู่แข่งขันในสนามนั้น คนนั้นจะเห็นความผิดความถูกของผู้เล่นในสนามนั้นเลย ในการแข่งขันในชีวิตจริง ถ้าจิตนี้มันวิวัฒนาการของมัน มันพัฒนาการของมัน จนมันออกไปจากอริยสัจ จิตนี้มันกลั่นออกมาจากอริยสัจ จิตนี้เป็นความจริงของมัน มันจะมายืนคุณะ

หลวงตาท่านพูดอยู่ เวลาท่านมองโลก มองสังขมที่เป็นไป ท่านมองด้วยความธรรมสังเวชนะ ท่านทั้งสลด ทั้งสังเวช ทั้งสงสาร แต่มันเป็นหน้าที่ เป็นเวรเป็นกรรมของเขา เขาจะหม่นไปตามนั้น ใครจะมีหน้าที่ไปยับยั้งตรงนั้นได้ละ ก็มีตรงพยายามจะชักบอก มีแต่การบอกกล่าว แล้วชักนำให้ทำให้ได้ เพราะผู้ที่ทำได้แล้ว จะเป็นผู้ที่ออกไปจากสนามนั้น

ผู้ที่มีหัวใจของมันเห็นใหม่ ธรรมชาติเหนือธรรมชาติ โสคาบัน ๗ ชาติ สกิทาคา ๓ ชาติ อนาคาไม่มาเกิดอีกแล้วในกามภพ แต่เกิดเป็นพรหม สิ้นสุดกระบวนการของทุกข์ ไม่กลับมาเกิดอีกเลย! ไม่กลับมาอีกเลย! เห็นใหม่ โลกนี้จะเป็นไป นั่งดูแล้วปลงธรรมสังเวช แต่ถ้าเรายังมีส่วนได้เสีย เพราะจิตของเราจะเวียนไปกับมัน เรามีส่วนได้เสียกับมันนะ

มีแต่จิตที่พ้นไปเท่านั้น จะไม่มีส่วนได้เสีย ไม่มีส่วนได้เสียกับวิภวณีนี้อีกแล้ว วิภวณะ วิภวณะ วิภวณะคือพ้นออกจากวิภวณะไปแล้ว พ้นจากสมมุตินี้ไปแล้ว เป็นผลของจิตดวงนั้น สิ่งนี้ทำได้ พุทธศาสนาสอนที่นี่ พุทธศาสนาสอนถึงตัวบุคคล สอนถึงตัวของเราเอง สอนถึงเราเข้ามาเอง แล้วถ้าถึงเราเอง

พุทธศาสนาสอนให้เห็นแก่ตัวหรือ ไม่ใช่ ไม่ใช่เห็นแก่ตัว งานชอบ เพียรชอบ เราดูสิ..หน้าที่การงานของโลก หน้าที่การงานของเราเห็นไหม ไปเข้าห้องพระของเรา นั่งๆ ภาวนาของเราหน้าที่การงานของเรา หน้าที่การงานของเราเอาชนะตัวเราเอง เอาชนะความไม่เอาไหนเอาชนะใจที่จิตใจอ่อนแอ นี่หน้าที่การงานของเรา

คนเก่งคนเข้มแข็ง ทำไมไม่เอาตัวเอง ใครทุกคนบอกรักตัวเอง ทุกคนว่าตัวเองมีคุณค่าที่สุดเลย แล้วคุณค่าของเราอยู่ที่ไหน คุณค่าของเราอยู่ที่เนื้อหนังมังสา หรือคุณค่าของเราอยู่ที่ความรู้สึกล่ะ ถ้าคุณค่าของเราอยู่ที่ความรู้สึกเห็นไหม แก้วแหวนเงินทองนี่นะ หามันมานะ แล้วก็ไปเป็นจี๋ข้าราชการมันนะ

คุณงามความดี ในหัวใจเรา ทำแล้วใครต้องมารักขามัน ความดีคือความดี ความชั่วคือความชั่ว ไม่มีใครต้องมารักขามัน มันเป็นของมันโดยเนื้อหาสาระของมัน แล้วเนื้อหาสาระที่เป็นความจริงล่ะ เป็นความจริงนะจิตสัมผัส สัมผัสจริงๆ จิตสงบจริงๆ จิตมีปัญญาจริงๆ แล้วถ้าจิตมีปัญญาจริงๆ ภาวนามยปัญญา ปัญญาของเรา ปัญญาโลกียปัญญา ปัญญาเป็นทางวิชาการ แล้วถ้าภาวนามยปัญญา ปัญญาชำระกิเลสที่มันเกิดขึ้นมา มันมหัศจรรย์จริงๆ นะ

ภาวนามยปัญญาที่เกิดขึ้นจากการภาวนาล้วนๆ ไม่อาศัยข้อมูล ไม่อาศัยการรับรู้ ไม่อาศัยสิ่งใดเลย แต่ปัญญาทางโลกนะ มันต้องอาศัยหลักฐาน อาศัยข้อมูลทางวิชาการรองรับหมดเลย ภาวนามยปัญญาที่มันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากไหน ถ้ามันเกิดขึ้นมา ถ้าไม่มีภาวนามยปัญญา ไม่มีศีล สมาธิ ปัญญา งานชอบ เพียรชอบ ความชอบของมัน สมดุลของมัน แล้วมรรคสามัคคี มรรคสามัคคีคืออะไร มรรคสามัคคี ธรรมจักรมันหมุนอย่างไร

ครูบาอาจารย์บอก ถ้าจักรมันหมุนนะ ปัญญามันหมุนนะ มันหมุนของมันเห็นไหม ญาณทัตตนะ ที่ว่าญาณทัตตนะ ทัตตนะคืออะไร คือปัญญา มันมีญาณ มีความรู้ มีฐานะ มีทุกอย่าง เป็นที่ตั้ง แล้วมันกลับมาทำลายตัวมัน ภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้นมา ถ้ามันเกิดขึ้นมา ทุกคนมันจะรู้มันจะเห็นของมัน ที่นี้การรู้การเห็นอย่างนี้ มันไม่ใช่ของง่ายนะ

มันเป็นการลงทุนลงแรง ต้องตั้งใจจริงพอสมควร ถ้าตั้งใจจริงขนาดนี้ ความจริงอย่างนี้ มันถึงบอกความเพียร ความเพียรของชั้นตอนไหน เราจะมารวบรวมว่าทุกอย่างเหมือนกันหมด ทุกอย่างจะเป็นวิทยาศาสตร์ๆ เพราะคำว่าวิทยาศาสตร์ ทำให้การปฏิบัติติดขัด เพราะวิทยาศาสตร์มันเป็นสูตรตายตัว

แต่ถ้าเป็นสังขารมนะ มันมีหยาบ มีกลาง มีละเอียด มีละเอียดสุด โสดาบันเห็นใหม่ ปัญญาของชั้นโสดาบันเป็นอย่างหนึ่งนะ ปัญญาของชั้นสกิทาคาอีกอย่างหนึ่งนะ ปัญญาของชั้นอนาคา ของชั้นพระอรหันต์แตกต่างกันทั้งนั้น เพราะกิเลสมันแตกต่าง

ดูสิ..ตำแหน่งหน้าที่เรา เรามีตำแหน่งหน้าที่การงาน เงินเดือนเท่ากันไหม เงินเดือนแตกต่างกันเพราะอะไร เพราะตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้รับผิดชอบมาก รับผิดชอบน้อย ผู้ที่รับผิดชอบองค์กรทั้งหมด เขาพัฒนาองค์กรของเขาทั้งหมด ตำแหน่งผลตอบแทนของเขาคงมากกว่า แล้วตำแหน่งของเรา หน้าที่ของเรา ตำแหน่งเรา รับผิดชอบน้อยกว่า ผลตอบแทนก็ต้องน้อยกว่าเป็นธรรมดา

นี่เหมือนกันโสดาบัน พอโสดาบันอีก ๗ ชาติ มรรคคนละมรรค ปัญญาคนละปัญญา แม้แต่เป็นภวานามยปัญญาจริงๆ นี่แหละ แต่ปัญญามันคนละระดับเลย แล้วความลึกซึ้งต่างกัน ผลตอบต่างกัน เพราะการเกิดการตายต่างกัน ๗ ชาติ ๓ ชาติ ไม่เกิด ไม่มี แล้วปัญญามันจะเหมือนกันได้อย่างไร ปัญญาไม่เหมือนกันเลย ปัญญาแตกต่างหลากหลายมาก นี่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงนะ ที่นี้ออกมาตามข้อเท็จจริง พัฒนาการของมัน มันจะรู้ตามความเป็นจริงของมัน

ถ้าไม่มีการพัฒนาการของมันเห็นใหม่ ก็บอกปัญญาคือปัญญาไง ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา แล้วไปใช้สมองกัน วิจัยกันนะ มันเป็นปรัชญา ตรรกะ น่ากิเลสไม่ได้ เพราะมันมาจากกิเลส มันมาจากภพ มันมาจากใจ ของที่มาจากใจ จะไปจับใจไม่มี..ของที่มาจากวิชาจะไปฆ่ามัน ไม่มี..ของที่เจ้าหน้าที่จะไปจับใจเห็นใหม่ เจ้าหน้าที่เขาจะไปจับใจ เขาต้องมีความสามารถมากกว่า ต้องมีคุณธรรมมากกว่า ต้องยับยั้งชั่งใจได้มากกว่า

ปัญญาที่ออกมาฆ่ากิเลส มันเป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่เกิดมาจากธรรมะ สังขาร ธรรม ธรรมที่มันเกิดขึ้น มันเกิดขึ้นอย่างไร เกิดขึ้นจากวิธีการใด เกิดขึ้นจากการกระทำ

อย่างไร สิ่งนี้เป็นความจริงนะ เป็นความจริงเห็นใหม่ ธรรมสภาจตุร เอตมมมงคลมุตตม ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจริง เวลาเขาพูดธรรมะกัน มันรู้ได้หมดละ

คนไม่รู้พูดออกมาเน่ มันพูดออกมาจากความจำนะ วิทยาศาสตร์ไง ถ้าวิทยาศาสตร์ความจำเป็นวิทยาศาสตร์เห็นใหม่ ถึงบอกปัญญาคือระดับเดียวกัน ปัญญา คือปัญญาไง คือสิ่งที่เสมอกัน สิ่งที่พิสูจน์ได้เหมือนกัน แต่ถ้าเป็นธรรมะนะ พูดมาก็รู้แล้ว คำทางวิทยาศาสตร์มันก็มีอยู่แล้ว สิ่งหายา สิ่งกลาง สิ่งละเอียด มันก็รู้อยู่แล้ว แรงโน้มถ่วงต่างๆ มันมีหมด มันพิสูจน์ได้หมดแต่มันก็แปรปรวนนะ แต่มันแปรปรวนส่วนน้อย

แต่ถ้าเป็นสังขารธรรมะ มันยิ่งกว่านี้อีก ถ้าสังขารเป็นมรรคญาณ โสดาบันทำอย่างไร สกิทาคาทำอย่างไร อนาคาทำอย่างไร พระอรหันต์ทำอย่างไร แล้วที่ทำมานั้น ทำมาจากอะไร ใครเป็นคนทำ แล้วทำที่ไหน ทำอย่างไร ถ้าพูดถึงจำมา พูดได้หมดนะ พูดหมดแต่พูดไม่เหมือนกัน พูดได้หมดเลย คำพูดเหมือนกัน แต่ความหมายไม่เหมือนกัน เพราะที่มันมันไม่มี

ถ้าคนจริงมันมีที่มา เพราะที่มาพูดอย่างนี้ ย้อนกลับไปถึงจิต ย้อนกลับไปอย่างไร แล้วถอดถอนอย่างไร ถอนอุปาทานอย่างไร ถอนไอ้กิเลส ไอ้มหาโจร จับไอ้โจรนั้นฆ่าอย่างไร ฆ่ากิเลสเห็นใหม่ พระพุทธเจ้าสอนไว้ ปาณาติปาตา ห้ามรังแกนะ ปาณาติปาตา ฆ่าสัตว์ดกล่วงนะ แต่ปาณาติปาตา แม้แต่พูดกระทบกระเทือนกันท่านยังไม่ให้ทำเลย

แต่การฆ่ากิเลสประเสริฐที่สุด การฆ่าที่มีคุณค่าที่สุดคือการฆ่ากิเลส แล้วกิเลสอยู่ไหนละ การฆ่ากิเลสต้องฆ่ามัน ฆ่ากิเลสนะ ฆ่ามัน แล้วมันไม่เจตัวมันฆ่ามันอย่างไร ไม่เจตัว แม้แต่ที่หลบที่ซ่อนมัน ตัวจิตยังไม่เห็นเลย แล้วไอ้กิเลสที่มันซ่อนอยู่ในจิตมันอยู่ที่ไหน แล้วลากมันออกมาฆ่า ฆ่าอย่างไร สมุจเฉตปหานใจ

เวลาปฏิบัติไปมันมีตทั้งคปหานนะ หลอกล่อ ปลอ่ยวางชั่วคราว นั่นตทั้งคคือของชั่วคราว แล้วมันยังมีของจริง แม้แต่การฆ่าการทำลาย มันไม่ตายง่ายๆ หรอก กิเลสไม่ตายง่ายๆ หรอก เพราะกิเลสมันคืออะไร กิเลสคือความเคยใจ กิเลสมันมากับใจ แล้ว

ใจดวงนี้มันเกิดตายเกิดตาย เราเกิดตายมาพร้อมกับกิเลสของเรา ไม่เคยเกิดตายโดยอิสระภาพเลย

เพราะถ้ามีการเกิดต้องมีการตาย การเกิดก็คือกิเลสมันเกิด ไม่มีการเกิดจากอิสระภาพใดๆ ทั้งสิ้นเลย เกิดตายๆ มันกิเลสทั้งหมด แล้วเวลาที่สุด เวลาทำลายมันแล้วฆ่ามันนะ พอฆ่ามันแล้วเห็นไหม กิเลสตาย เหลือธรรมชาติล้วนๆ กิเลสตาย ถ้ากิเลสไม่ตาย ไม่เห็นกิเลส ไม่มีการพลีกศกิเลส ไม่เห็นกระบวนการของมัน ยถาภูตัง ญาณทัตตสนะ ใด ยถาภูตัง

เกิดยถาภูตัง ญาณทัตตสนัง ยถาภูตัง คือกิเลสมันตาย แล้วยังมีญาณทัตตสนะ เห็นกิเลสทำลาย มันพิสูจน์หมด มันจบกระบวนการขนาดนั้น มันถึงมันคง ในการปฏิบัติมันถึงมันคงในความเป็นจริง นี่พูดถึงกระบวนการของบุคคลากรแต่ละบุคคล ถ้าทำได้มันจะเป็นประโยชน์ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเห็นไหม ร่มโพธิ์ร่มไทรเป็นที่อาศัยของนกกา จิตใจที่มันคง เหมือนกับเป็นหมอ เป็นผู้คอยคุ้มครองดูแลการประพฤติปฏิบัตินะ

เวลาเราประพฤติปฏิบัติเราอ่อนแอ เราเจ็บไข้ได้ป่วย เราต้องหาคนบำรุงรักษาจิตใจ แม้แต่ในเวลามันพุ่งชาน มันมีความสุข เราแค่ไปพักไปผ่อน แค่จิตสงบ มันก็มีความสุขของมันมหาศาลแล้ว แล้วถ้าเกิดเวลามันมีความสุข มันมหาศาลนะ แต่ความสุขอย่างนี้มันชั่วคราว พอพักผ่อนแล้ว เราต้องมีหน้าที่การงานของเราตลอดไป

แต่เวลาปัญญามันเกิดขึ้น แล้วมันทำลายกิเลสเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป การพักผ่อนพอแรงแล้ว แล้วกลับมาสร้างงานต่อไป สร้างงานเป็นวิปัสสนาญาณ แล้วก็ชำระมันเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป อันนี้มหัศจรรย์มาก มหัศจรรย์มาก สิ่งที่มีมหัศจรรย์ภาวนามยปัญญาเป็นสิ่งที่มีมหัศจรรย์มาก แต่ต้องเป็นความจริงนะ

แต่ถ้าไม่เป็นความจริงมันไร้รากฐาน ไร้ที่มาที่ไป เลื่อนลอย ไม่มีหลักมีเกณฑ์ แต่อ้างพุทธพจน์นะ นกแก้วนกขุนทอง แล้วก็จะเป็นนกแก้วนกขุนทองตลอดไป เออ.. เดี่ยวเราจะให้ถามปัญหา จะตอบ ถ้าไม่มีเวลา จะกลับก็ตามสบาย ที่นี้ เพราะตอนนี้เราพูดข้างเดียว ที่นี้ให้โยมพูดบ้างว่า เราพูดมามีตรงไหนบ้างที่เป็นข้อบกพร่อง หรืออยากเออ..

โยม : ครับ ผมอยากจะถามปัญหาสักหน่อยนะครับ

หลวงพ่ : ได้

โยม : คือคนเรา มันมีทั้งคนดีและชั่วนะอะ เพราะว่าอะไร ตัวอะไรละ ที่เป็นตัวกำหนดความดีความชั่วของคน ทั้งที่คน มันมีจิตและวิญญาณ รู้ดีรู้ชอบด้วยกันทุกคน ขอเรียนถามครับ

หลวงพ่ : เมื่อกี้ที่เราพูดมา เราพูดมาทั้งหมดเมื่อกี้ เราก็พูดถึงอำนาจวาสนาบารมีของจิตใช่ไหม ว่าพันธุ์กรรมต่างๆ ที่นี้บอกว่า ทุกคนรู้ได้ ทุกคนรู้ได้ว่าความดีหรือความชั่ว แต่ทำไมคนถึงยังทำละ มีมาก เราบวชใหม่ๆ เพื่อนมาหามากเลย “หลวงพี่” ก็รู้อยู่ โทษนะ.. ราชการเหมือนกัน ลั่นเดือนขึ้นมา พอรับเงินมาแล้ว มันก็จะใช้ของมันนะ พอถึงกลางเดือนก็ต้องกู้ละ มันก็รู้ๆ อยู่แต่ทำไมมันทำอย่างนี้ละ ทำไมมันทำ ก็รู้อยู่

แล้วมาหาก็มาปรับทุกข์ บอกก็รู้อยู่ว่ามันไม่ถูกต้อง แต่ทำไมทำ ก็รู้ๆ อยู่ เราบอกมันขาดการฝึกฝน มันขาดการฝึกฝน อย่างเช่นเรา พระบวชใหม่ทุกคนอยากไปนิพพานหมด แล้วก็นั่งอยู่ที่นี่ จะไปนิพพานได้ไหม นิพพาน นิพพาน นิพพาน ก็นิพพานก็อยู่ในตำราไง เราไม่ได้ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ไข่.. แล้วมัน..ข้ออย่างนี้มันอนาคตังสญาณของพระพุทธเจ้าไง

คนเราเกิดมาเห็นใหม่ บางคนนะสร้าง เกิดมาสว่างมามีดีไป มีดีมาสว่างไป บางคนเกิดมาสว่างไป เกิดมาสว่างคือเกิดมาดี ทำดีตลอดแล้วก็ดีไป บางคนเกิดมาดี แต่ตายเพราะความชั่ว บางคนเกิดมาชั่ว แต่สุดท้ายแล้วทำความดี ก็ไปเพราะความดี มีดีมาสว่างไป อันนี้มันเกิดจากการฝึกฝน เกิดจากการคบบัณฑิต

จริงอยู่ทุกคนรู้ว่าผิด ดีชั่ว แต่ทำไมฝืนไม่ได้ ฝืนไม่ได้เพราะกิเลส เพราะความเคยใจ แต่ถ้าฝึกนะ หลวงตาสอนอย่างนี้ จะไป.. มันอยากไปเที่ยว มันอยากจะไปอะไร ไม่ไป! ไม่ไป! ฝืนมัน ถ้าเราฝืนมันได้บ่อยๆ เห็นไหม พยายามกดมัน กดมัน ฉะนั้นถึงบอกว่าสิ่งใด เวลาคนใดทำดีทำชั่ว

ทำดีทำชั่ว เราจะบอกว่ากรรมเก่ากรรมใหม่ คนเรามันมีกรรมเก่ามา คำว่ากรรมเก่าเนะ ถ้าไม่มีกรรมเก่าเนะ เราจะไม่มีเกิดมาเป็นอย่างนี้หรอก ทุกคนนะมันมีฐานมา มันมีกรรมของมันมา มันจับมันมา พอมาแล้ว กรรมเก่า พอกรรมเก่าอันนี้ มันก็เป็น สังเกตได้ไหม เราเจอบางคน เราเจอปั๊บ คนนี้เห็นหน้าแล้ว แหม..ถูกชะตา บางคนเจอแล้ว แหม..ไม่ถูกชะตาเลย มันไฟท์กันมาของเก่า พอเจอคนนี้ ทำไมไม่ค่อยถูกชะตาเลย แต่บางทีคนเราทำไมถูกชะตา นี้ของเก่าเนะ

แล้วเป็นของปัจจุบันนี้ละ เราจะถูกชะตา ไม่ถูกชะตาคะ ของใหม่ของปัจจุบัน พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ เราจะถูกชะตาไม่ถูกชะตา เรามีเวรมีกรรมต่อกัน ถ้ามีเวรมีกรรมต่อกัน คนนี้ไม่ถูกชะตาเลย ถ้าเราทำสิ่งใดไปที่ไม่ดี มันก็จะไปกันต่อใช่ไหม ไม่ถูกชะตาเลย แต่! แต่เราทำดีใส่กัน เราทำดีหากัน ใส่มันมันเรื่องแล้วมา อย่างนี้ฝืนใจไหม มันก็ฝืนใจ ถ้าฝืนใจเราทำอย่างไร

พระพุทธเจ้าถึงสอนนะ คำนี้เราพูดบ่อยเลย “แพ้เป็นพระ ชนะเป็นมาร” แพ้เป็นพระ ที่นี้คำว่าแพ้เป็นพระ คูให้คิดนะ คำว่าแพ้เป็นพระ ทางโลกนะถ้าแพ้จะเสียดศีลศีรี แพ้จะทำอะไรไม่ได้เลย แต่ถ้าเราไม่ใช่แพ้แบบไม่รู้อะไรเลย ชนะ ชนะเขาเป็นมาร มารคือค้นหาความทะยานอยาก คือความพอใจ การควบคุมเกม แต่จะควบคุมไม่ได้ เพราะเราจะทำมาขนาดไหน ทุกคนต้องต่อต้าน แพ้เป็นพระ พระผู้ประเสริฐ พระผู้ประเสริฐนะ

พระพุทธเจ้าบอกเลยนะ อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า พระอริยเจ้านิ่งอยู่ หมายถึงว่า กระบวนการความคิดมันเกิดแล้ว มีอะไรกระทบคือเกิดแล้ว พอเกิดแล้ว มันควบคุมความคิดเราได้ แล้วพูดออกไปจะเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ ที่นี้พูดไปเป็นประโยชน์หรือไม่เป็นประโยชน์ จะพูดแต่ความดี จะชักนำแต่ให้เขาทำความดี แพ้เป็นพระ พระผู้ประเสริฐคือมันคุมได้ไง

ไม่ใช่แพ้แบบไม่รู้เรื่องนะ แพ้เป็นพระคือแบบคุมเกมได้หมดเลย คุมกระบวนการทุกขั้ได้หมดเลย เราคุมได้หมดเลย แพ้เป็นพระ คำว่าแพ้เป็นพระ แต่มันกลับประเสริฐ แต่ถ้าชนะเป็นมาร ชนะแล้วไปถึงกระบวนการอื่น จะมีปัญหาไปหมด

ฉะนั้นบอกว่าอยู่ที่การฝึกฝน มันมีเยอะมากในพระไตรปิฎกนะ เพียงแต่ว่าพวกโยม เวลาอ่านพระไตรปิฎกคืออ่านพระไตรปิฎก

แต่ถ้าพูดถึงผู้ที่ปฏิบัตินะ อ่านพระไตรปิฎกเป็นเกร็ด แล้วเอามาคิดคำนวณ ว่าสิ่งไหนมันมีได้ แล้วสังคมนะมันมีร้อยแปด สังคมคนเกิดมาหลากหลายมาก แล้วจิตวิญญาณ มันการพันธุกรรมมันมาหลากหลายมาก เพราะกรรมเวรอันเก่า กรรมนี้เป็น อจินไตย อจินไตย ๔ คือสิ่งที่พิสูจน์แทบไม่ได้เลย พระพุทธเจ้าบอกไม่ให้พิสูจน์ หนึ่ง พุทธวิสัย กรรม เรื่องฌาน เรื่องความว่าง เรื่องสมาธิ กว้างขวางมาก ฌาน โลก ที่นี้กรรม เป็นอจินไตย มันมีเยอะมากเลย

ในสมัยพุทธกาล ในพระไตรปิฎกเห็นไหม สองคนสามิภรรยา สามิเป็นพรานล่าสัตว์ ภรรยาไม่เห็นด้วยเลย แต่เป็นสามิภรรยา กัน หน้าที่ของภรรยาก็คือหาเสบียง หาของให้สามีออกล่าสัตว์ เพราะอาชีพเขา ออกไปล่าสัตว์ แต่เวลาทำ ไม่เห็นด้วยตลอดนะ ถึงที่สุดสามิภรรยาคนนี้เสียชีวิตลง สามีล่าสัตว์มาเป็นนายพรานป่า ตกนรกไปอเวจี

ภรรยาไม่เห็นด้วย แล้วปฏิบัติธรรม ภรรยาไม่เห็นด้วย เป็นพระโศดาบัน ปฏิบัติไปเห็นไหม อยู่ในตำแหน่งหน้าที่เดียวกัน เพราะเป็นสามิภรรยา อยู่ในสถานะที่คู่กันมา คนหนึ่งลงต่ำ คนหนึ่งไปสูง มันอยู่ที่หัวใจ โอ้หัวใจอันนี้ที่มันเข้มแข็งได้ เพราะมันต้องมีฐานของมันมา ถ้าหัวใจไม่มีฐานของมันมานะ มันไหลไปเพราะคนทำทุกวัน คนทำทุกวันมันชินชา มันก็ไปกับเขา แต่ถ้ามันมีหลักของมันเห็นไหม

เราถึงบอกว่า ถ้าจิตใจอย่างนี้ เราสังเกตเด็กสิ เด็กบางคนนี่นะ ก้าวร้าว แล้วเกมาก เด็กบางคน โอ้โฮ.. จิตใจสูงมาก มันเป็นบุญเป็นกรรมของเขานะ มาสว่าง แล้วมาสว่างแล้ว สว่างนี้คือน้ำจิตน้ำใจเขานะ สถานะในครอบครัวนั้นอีกเรื่องหนึ่ง น้ำจิตน้ำใจของเขาก่อน แล้วสถานะครอบครัวนะเขาเกิดมาเพราะบุญกุศล เขาเกิดมาในครอบครัวที่มั่นคงแข็งแรง เด็กคนนี้จะมีความสุข

ถ้าเด็กคนนี้ไปเกิดในครอบครัวคนที่ทุกข์ยากที่จน เด็กนี้ก็เป็นกรรมของเขา กรรมนี้มันซับซ้อนมาหลายชั้นมาก ฉะนั้นว่าไอ้ที่ว่าทำดี กรรมดีกรรมชั่ว ทำไมมันจะฝันได้ไม่ได้ มันอยู่ที่เราฝึก อยู่ที่เราฝึก ดังนั้นครูบาอาจารย์ท่านจะฝึกเห็นไหม แล้วฝึกแก้จิต

เราถึงพูดบ่อยว่าหลวงปู่มั่นท่านพูดบ่อย เวลาท่านชราภาพขึ้นมานะ ท่านจะพูดกับพระประจำ “หมูกณะให้ปฏิบัติมานะ การแก้จิตนี้แก้ยาก ผู้เฒ่าตายไปแล้วไม่มีใครแก้ณะ”

ตรงนี้ไง เรามันไม่เคยปฏิบัติ เราจะไม่รู้หรือว่าจิตเราสงบไปแล้ว มันจะไปรู้ไปเห็นอะไรบ้าง จิตคนสงบแล้ว ความแก้จิตสงบอย่างเดียวนี้นะ หลากหลายร้อยแปดวิธีการ หลากหลายเพราะอะไร บางคนสงบเฉยๆ บางคนสงบแล้วไปเห็นนิมิต บางคนตกอกตกใจ บางคนตกจากที่สูง ร้อยแปดเลย เหมือนกับการเข้าบ้าน บ้านคือบ้าน จิตมันจะเข้าไปสู่บ้านของเรา ทีนี้จิตออกมาเร่ร่อน แล้วจิตจะเข้าสู่บ้าน จิตจะเข้าสู่ความเป็นตัวของมันเอง

ทีนี้ความจะเข้าสู่ความเป็นตัวของมันเอง ตัวจิตมันสร้างกรรมไว้มาก ทีนี้บางคนพอสร้างกรรมไว้มาก บางคนจะเข้า.. ถ้ามันสงบเฉยๆ ก็ว่าสร้างคุณงามความดีไว้ มันจะนุ่มนวล มันจะไม่มีอะไรโต้แย้ง แต่ถ้าบางคนสร้างอะไรไว้ มันจะเจออะไร มันแปลกประหลาดมาก ทีนี้แปลกประหลาด มันเกิดจากอะไรล่ะ สิ่งที่แปลกประหลาด เมื่อก่อนไม่เคยปฏิบัติ ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น ก็ไม่เห็น ไม่รู้เราทำเป็นอะไรเลย

แต่พอเราปฏิบัติขึ้นมา ทำไมถึงเห็นอย่างนั้นล่ะ แล้วเห็นใครเป็นคนเห็น เราไปเห็นกับเขาหรือ ไม่ใช่..จิตดวงที่ปฏิบัติมันเห็นเอง เห็นอะไร เห็นเวรเห็นกรรม เห็นสิ่งสถานะที่เขาสร้างของเขามา แล้วตัวเองทำมา ตัวเองเห็นเอง แล้วตัวเองก็ตกใจเอง ตัวเองก็ไม่เข้าใจเอง แต่มีพระครูบาอาจารย์ผ่านกระบวนการอย่างนี้มาแล้วเห็นไหม คนที่บวชเข้ามาทางนี้แล้ว เราจะบอกว่า กลับมาที่พุทธโธไว้ตลอดเวลา กลับมาที่จิตไว้ตลอดเวลา จิตให้ตั้งสติไว้ จะมีอะไร รักษาจิตไว้ให้นุ่มนวล

แล้วถ้ามันเข้าสมาธิ มันจะเข้าของมันได้เอง เจอขวากหนาม เจอนิมิต เจอความแตกต่าง อันนั้น เพราะเราเจอเองเรารู้เอง ไม่มีอะไรหรอก เพียงแต่มันตกใจ มันไม่รู้ของมันก็ตกใจของมัน กระบวนการของมัน ถ้ามีกระบวนการ นี่แค่สมาธินะ แล้วถ้าสมาธิแล้ว มันเข้าสมาธิบ่อยๆ จนจิตตั้งมั่น จิตตั้งมั่นแล้ว มันออกรู้ ออกวิปัสสนา อันนั้นถึงจะเป็นวิปัสสนา

อันนั้นถึงจะเป็นการแก้กิเลส แล้วการแก้กิเลสนี้ยังอีกทีกลับซับซ้อนมาก เพราะคน โทษนะ ทองกับจีสีเดียวกัน เห็นทองเหลืองๆ เหมือนกัน ทองขี้ก็สีเหลือง

เหมือนกัน ตะครุบขี้ همین เหมือนนำคูเลย ถ้าตะครุบทองมึงได้ทอง ตะครุบขี้มึงได้ขี้ จิตออกวิปัสสนา มันจะออกรู้อะไร ถ้าออกเห็น ขี้มันมีทั่วไปหมด เพราะไม่มีใครต้องการทองคำมันหาได้ยากมาก จิตนี้มันจะรู้อะไรของมัน แสนยาก แล้วไอ้คนทำ

นี่โง่หลงปุ้มถึงบอกว่า แก่จิตแก่ยากนะ การแก่จิต มันต้องแก่ไปที่ละเปาะ ละเปาะ ละเปาะ ฉะนั้นพระป้าครูบาอาจารย์ถึงติดครูบาอาจารย์กัน พระไตรปิฎก สาร.. เป็นทฤษฎีเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ยิ่งอ่านยิ่งงง ยิ่งค้นศึกษายิ่งไม่รู้เรื่อง แต่ถ้าปฏิบัติไปถึงที่สุดแล้ว กระบวนการจบแล้วนะ สาร.. เหมือนกัน จิตพอมันมีพื้นฐานแล้ว มันเข้าใจแล้ว ไปดูพระไตรปิฎกนะ โอ้โฮ.. โอ้โฮ.. เลยนะ มันลึกซึ้งมาก แต่เพราะเรากระบวนการคิดของเรา มันเป็นกระบวนการคิดของโลก กระบวนการคิดของพระพุทธเจ้า กระบวนการคิดของผู้ที่สะอาด มันแตกต่างกันมาก

อันนี้นี่พูดถึงการแก่จิต นี่พูดถึงกรรมนะ ทำไมเรารู้ว่าสิ่งนั้นไม่ดี ทำไมยังทำ รู้ว่าสิ่งที่ดีทำไมไม่ทำ อย่างเช่นภavana เราชาวพุทธเราก็รู้อยู่แล้ว เป้าหมายของเราคือสิ้นสุดแห่งทุกข์ พระพุทธเจ้าบอก ความสุขใดเท่าจิตสงบไม่มี แก่สงบนะ แล้วจิตพ้นทุกข์จะเป็นสุขแค่ไหน เราอยากได้กันไหม สิ่งที่ดีที่สุด เออ.. เราก็นั่งสมาธิ นั่งไป ๕ นาทีโคตรแล้ว ก็ดีทำไมไม่ทำ อ้าว..ดี ดีที่สุดเลย ทีนี้พวกเราก็พยายามฝืน พยายามให้กำลังใจกัน พยายามฝืนนะ

แล้วการทำนี่นะ เวลาใครมานั่งจะเอาสมาธิ จะเอาสมาธิ แต่ไม่เห็นเลยว่าอะไรที่ทำให้เป็นสมาธิ อะไร! อะไร! สิ่งแวดล้อมเห็นไหม พระเราเห็นไหม พระเราต้องมีศีลศีล ๒๒๗ แล้วเวลาปฏิบัติไปแล้ว ยังสัปหงกโง่งงว่ ก็ผ่อนอาหารมัน การผ่อนอาหารนี่คือเปิดสภาพแวดล้อม เปิดสถานที่ เปิดการกว้างขึ้น ให้จิตมันเข้าใจง่าย แต่เขาไม่เข้ามามองตรงนั้นไง เวลาเราอดนอนผ่อนอาหาร เวลาเราคัดแปลงตนนะ โอ๊ย..เป็นของทุกข์ เป็นของทุกข์

ไอ้ทุกข์อย่างนี้ มันเป็นวิธีการ เราพยายามตัดทอนกำลังของกิเลสใจ ความเคยใจ ความพอใจ ความเคยชิน เราพยายามตัดรอนมัน แล้วตัดรอนมันด้วยศีลด้วยธรรม แล้วเราพยายามต่อสู้กับมัน แล้วต่อสู้กับมัน แล้วถ้ามันเห็นผลนะ เพราะเห็นผล พวกเราถึง

ได้อวดอาหารกัน พยายามต่อสู้กัน เพราะเห็นผล ถ้าไม่เห็นผลจะเอาไหม เรามีเป้าหมายที่ดี แล้วเป้าหมายนั้นเราจะประกอบสิ่งใดเพื่อเข้าไปหามันล่ะ

นี่พูดถึงการฝึก บอกว่าทำไมถึงรู้ว่าดีและชั่ว ทำไมฝืนไม่ได้ ย้อนกลับมาอีกตัวหนึ่งก็คือกิเลส กิเลสของคนเห็นไหม มันก็หยาบ กลาง ละเอียด กิเลสนี้มันก็แล้วแต่คน บางคนคือ คี๊มาก ๆ บางคนคือ คี๊เจิบ คี๊อะไรต่างๆ อันนั้นเป็นทิวทัศน์มานะของเขา แล้วเราต้องค่อยๆ นะ ค่อยหาเหตุผล หาเหตุผลมันแก้อย่างไรนะ มันก็คิดของมัน แต่ถ้าเขาไปรู้ของเขาเนะ สังเกตได้นะ มีพระมาบวชที่นี้หลายองค์มาก เขาจะน้อยใจพ่อแม่ ว่าพ่อแม่ไม่รัก รักคนอื่น รักคนอื่น

แต่ความเป็นจริงไม่มีหรอก พ่อแม่คนไหนไม่รักลูกไม่มีหรอก แต่ลูกทุกคนก็จะน้อยใจว่าพ่อแม่ไม่รัก พ่อแม่ไม่รัก นี่มันคิดเองเห็นไหม นี่ก็เหมือนกัน คำว่าคิดเอง นี่ก็เหมือนกัน ความคื้อ ความเห็น ความผูกพันของใจ เขาก็ว่าเขาถูก แล้วถ้าเขาเกิดมีทางวิทยาศาสตร์เห็นไหม ทางโลกเห็นไหม เด็กถ้ามีการกระทบที่รุนแรง มันจะฝังใจ มันจะอะไร มันก็มีของเขา ใ้หนี่ก็พิสูจน์กันทางวิทยาศาสตร์ แต่มันก็มีกรรมมาทั้งนั้นนะ

ถ้ากรรมมันดินะ กระทบขนาดไหนมันก็ไม่มี ถ้ากระทบขนาดไหน เพราะจิตมันมีวุฒิภาวะ มันทำของมันได้ นี่กรรมดีกรรมชั่ว นี่ศาสนาสอนตรงนี้ สอนถึงการฝึกการฝน แต่ที่นี้ถ้ามันมีขึ้นมา ก็ตั้งแต่พ่อแม่ พ่อแม่ต้องฝึกลูก เราเป็นพ่อเป็นแม่ เราก็ต้องฝึกลูกให้เป็นคนดี แล้วถ้ามาในศาสนานะ เด็กมันมาโครมา พระพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ สอนให้เสียสละ การเสียสละเห็นไหม เราคิดถึงว่าเป็นสังคม เป็นสังคมเดียวกัน เราจะไปรังแกใคร เราจะไปทำใครให้ใครเดือดร้อน ที่นี้ใครเดือดร้อน นี่ย้อนกลับนะ จะบอกว่าเสียสละ เสียสละ

พระพุทธเจ้านะ เวลาท่านเทศน์สอนนะ ถ้าใครภาวนาผิดนะ ท่านลงแรงเต็มที่เลย แล้วท่านพูดเอง ในพระไตรปิฎกไง ในพระไตรปิฎกบอกว่า เวลาฝึกพระ ท่านเปรียบเหมือนพระ เหมือนกับดิน ดินที่จะมาปั้นโอ่งปั้นไห เขาต้องนวดดินให้เข้ากันได้ดี มันจะปั้นโอ่งปั้นไหให้ดี การที่พระพุทธเจ้าเวลากำราบนะ ไม่มีใครรู้เนะ เพราะพระพุทธเจ้าเคยไล่พระ พระของพระนาคิตะ ตอนนั้นเป็นผู้อุปัฏฐากพระพุทธเจ้าอยู่ แล้วอยู่ที่ไหนจำไม่ได้

คราวนี้จะมีพระมาเยี่ยม มาเยี่ยมพระพุทธเจ้ามากเลย ที่นี้พอมามากปั๊บ เขาก็ต้องมาจัดที่นอนกัน มันหนาวหูใจ มันเสียงดัง

พระพุทธเจ้าถามพระนาคะติว่า “นาคิตะ นันไครนะ”

บอกว่า “พระจะมากกราบพระพุทธเจ้า”

“ทำไมเขาส่งเสียงดังกันเหมือนกับชาวประมงเขาหาปลา กัน ไล่ออกไป! ไล่ออกไป!”

พระพุทธเจ้าให้พระนาคิตะไปไล่ออกไปเลย พอไล่ออกไปปั๊บ ค็นั่นเทวดามาทุกอย่างมา บอกว่า

“นี่เป็นพระบวชใหม่ เขายังไม่รู้ขนบธรรมเนียมประเพณี พระพุทธเจ้าไล่ออกไปอย่างนี้ เขาเสียโอกาสของเขา”

พระพุทธเจ้าให้ไปตามกลับมา พอพระพุทธเจ้าเทศน์เป็นพระอรหันต์หมดเลย

เวลาพระพุทธเจ้า เราก็บอกว่า พระพุทธเจ้า ไซ้..มีเมตตามาก แต่เวลาจะสอนเวลาจะบอก มันก็มีหนักมีเบาเหมือนกัน นี่คำสอนของพ่อแม่ คำสอนต่างๆ เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดหนัก พูดต่างๆ คำว่าหนักนั้นนะ มันมีเหตุมีผลในนั้นนะ ถ้าเราฟังตรงนั้น เราจะได้ประโยชน์ของเราละ ที่นี้พอเราบอกเห็นไหม อยู่บ้านนะ ไปวัดก็พระดำกลับบ้านก็ภรรยาเทศน์ เวลาอยู่ในบ้านเขาว่าเทศน์นะ

ไปหาพระ หว่าพระดำ พระเทศน์ พระไม่ได้ดำ ใ้ฉันว่าพระดำ พูดเตือนใจเตือนนะ หลวงตาสอนนะ กิเลสมันอยู่ในหัวใจ ธรรมะพูดแทงใจดำ แทงพฤติกรรมของเราละ แทงใจดำคือแทงพฤติกรรม ถ้าแทงพฤติกรรม มันจะเปลี่ยนแปลงโปรแกรมนะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คนนั้นเป็นคนดีได้ แต่ถ้าไม่มีใครมาเปลี่ยนแปลงนะ มันแก้ไขยาก

นี่พูดถึงกิเลส กิเลสนี้ในใจ กิเลสร้ายนัก กิเลสคือความเคยในหัวใจ แล้วมันปิดกัน มันจะปิดกันว่า ที่ทำอยู่นี้ถูกต้อง ที่ทำอยู่นี้ดี แต่มันจะปล่อยเองต่อเมื่อมันมีปัญหา มีกรรมจักร มีสิ่งมรรคญาณที่เข้าไปเทียบเคียง ชำระล้าง แล้วมันจะถอนได้ สิ่งนี้ถอนได้

ถ้าถอนไม่ได้พระพุทธเจ้าไม่สอน แต่! แสนเจริญ แสนเจริญ แต่ทำได้ ถ้าทำไม่ได้ พระพุทธเจ้าไม่สอน ยากเย็นแสนเข็ญ ยากเย็นแสนเข็ญ เพราะต้องเข้าไปเจอที่อยู่ของมัน เข้าไปเจอตัวมัน เข้าไปทำลายมัน

ไอ้ที่พูดๆ กันอยู่นี้ละ เงามของมัน ความคิดเป็นเงาของจิต ความคิดเป็นเงาของจิต ไม่ใช่ตัวจิต เราไปดูที่เงา คิดให้ว่าง คิดว่างๆ สบายๆ เราก็สบาย เหมือนกับผู้ใหญ่ไม่รับผิดชอบ ไม่แก้ไขความผิดความถูกของตัวเอง แล้วก็ว่างๆ ว่างๆ มีคนมาหาเยอะ ใครมากี่ว่างๆ ว่างๆ แล้วทำอะไรต่อไปไม่ได้ เรียบอกว่า

“สมมุติว่านึกพุทโธได้ไหม”

“ได้ค่ะ..”

“แล้วทำไมไม่นึกล่ะ” เพราะนึกมันหยาบไง ว่างๆ มันละเอียดยิ่ง บอกว่า

“นี่ พุจริต หลอกหลวงแม้แต่ตัวเอง”

ความจริงคำบริกรรมมันเกิดจากจิต พุทโธ พุทโธ พุทโธ ว่างๆ มันพอมีความสบายๆ มันยังไม่สงบหรอก มันต้อง พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ จนพุทโธไม่ได้นะ คำว่าพุทโธไม่ได้ พอจิตมันเป็นหนึ่ง มันเป็นหนึ่งในสอง เราจะนึกพุทโธได้ต่อเมื่อจิตเป็นสอง มีจิตกับมีความคิด พุทโธคือความคิด พุทโธ พุทโธ พุทโธ ความคิดเข้าไปเรื่อยๆ มันเหมือนเราหัดตีเทนนิสเข้ากำแพง มันเข้าไปใกล้เรื่อยๆ จนมันถึงตัวมันเองนะ มันนึกพุทโธออกมาไม่ได้ เพราะมันไม่มี มันเป็นพลังงานที่นึกพุทโธไม่ได้ ตัวนั้นคือตัวสมาธิ

แต่นี้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ แล้วว่างๆ นึกพุทโธจริงๆ จริงๆ นึกพุทโธได้ไหม ได้ค่ะ.. แล้วทำไมไม่นึก เพราะมันหยาบ มันหยาบ คิดว่านึกมันหยาบ แต่คำว่านึกพุทโธนี่แหละ มันจะเป็นไม้หก ไม้หกให้ความคิดเข้าไปกับจิตนี้เป็นอันเดียวกัน แต่คนคิดไม่ถึง คนคิดไม่ถึง แล้วคนไม่ได้ประสบการณ์อันนี้ คนไม่เคยได้ประสบการณ์ที่จิตเป็นหนึ่ง จิตเป็นสองตลอด ว่างๆ ว่างๆ ใครเป็นคนพูด

ถ้าจิตเป็นสมาธินะ มันพูดออกมาไม่ได้ เพียงแต่เมื่อก็เขาบอก จิตมันเป็นสมาธิ เป็นสมมุติมาคุยกัน แต่ตัวจริงจิตถ้าจิตเป็นสมาธิพูดไม่ได้ ใ้อว่างๆ ว่างๆ นั้นนะ เพราะ คนว่าพูดว่างๆ แสดงว่าเขาไม่เคยว่าง เพราะเขาไม่เห็นความจริง เขาถึงพูดออกมา เหมือนกับเราขโมยของมา “ฉันไม่ได้ขโมย” ของถืออยู่ที่มือ “ฉันไม่ได้ขโมย ฉันไม่ได้ ขโมย” นี่เหมือนกันว่างๆ ว่างๆ พูดออกมาคนภาวนาเป็นเขาทั้งหมด เพียงแต่เขาพูดไม่ พูดเท่านั้นนะ ว่างๆ ว่างๆ นะ ผิดหมด

อืม.. อืม..ใช่.. ของจริง ถ้าของจริงนะมันจะมีกำลังของมัน แล้วกำลังของมัน ขึ้นมา มันต้องบ่อๆ จนมันชำนาญ มันชำนาญ มันมีหลัก อย่างเช่น เรานี้ เงินเรามีอยู่ ยอดหนึ่ง แล้วใช้หมดแล้ว มันจะหมดไป แต่เงินเรามียอดหนึ่ง แล้วทำให้มันเต็มยอด นั้นตลอดเวลาเห็นไหม เงินยอดนี้มันจะทรงตัวของมัน เงินยอดนี้ใช้จ่ายได้ตลอดไป สมาธิคือเงินยอดนั้น แต่ถ้ามันเงินยอดนี้ เดียวก็ใช้ไปหมดไป คือสมาธิมันยังไม่มันคง เห็นไหม ถึงต้องบ่อๆครั้งเข้าจนมันมันคง

แต่แล้วเมื่อไรมันจะได้วิปัสสนาละ ทุกคนจะพูดคำนี้หมดเลย ปฏิบัติมาตั้งนาน แล้ว ไม่เห็นวิปัสสนาสักที พอจิตมันเริ่มมีความสบายนะ เราใช้ปัญญาได้ แต่ปัญญา อย่างนี้ มันเป็นปัญญาสมณะ คือพิจารณาไปแล้วก็กลับสู่ความว่างนั้น สู่ยอดนั้นไง สู่ ยอดเงินนั้น มันต้องใช้ หักใช้ปัญญา ปัญญาจะเกิดจากสมาธิ แต่ปัญญาไม่เกิดเอง ถ้า ปัญญาเกิดเอง เจริญสัมมยพุทธกาลนะ เป็นพระอรหันต์ไปหมดแล้ว สมาธิเกิดปัญญา ไม่ได้ สมาธิเกิดปัญญาไม่ได้

พลังงานถ้าไม่ไปใช้ประโยชน์ พลังงานก็คือพลังงาน สูญไปตามธรรมชาติของ มัน พลังงานมันต้องใช้ไปเป็นอุตสาหกรรม มันถึงเกิดเป็นผลประโยชน์ตอบแทนขึ้นมา สมาธิมันต้องหักฝึกปัญญา แล้วปัญญาที่เกิดจากสมาธิมันเกิดอย่างไร สมาธิต้องออกมา ฝึกปัญญานะ สมาธิเกิดปัญญาเองไม่ได้ พลังงานนี้มันจะเกิดผลประโยชน์ตอบแทนเอง ไม่ได้ ไม่มี.. ที่นี้พอเกิดเป็นสมาธิแล้ว มันต้องหักฝึกปัญญา ที่นี้พอจิตมันสงบแล้วหัก ฝึกปัญญา ปัญญาคือมันตรึกในธรรม มันพิจารณาเรื่องกาย เรื่องเวทนา เรื่องจิต เรื่อง ธรรม

พอสงบเข้ามาเห็นไหม มันไม่ชำระกิเลสหรอก แต่เพราะพอจิตมันสงบ พอมันจับได้จริงนะ วิปัสสนาจริงนะ มันถอดถอนใจ เหมือนใช้หนี้ เราใช้หนี้แล้ว เรารู้ว่าใช้หนี้ เราจะปลอดจากหนี้ กับเราบอกใช้หนี้ แต่เราไม่ได้ใช้ เจ้าหนี้มันยังคุมเราอยู่ ถ้าเราใช้หนี้ จิตมันรู้เอง พอจิตมันวิปัสสนา มันจะเบา มันจะถอดถอน โอ๊ะ..ความแตกต่างนี้มีความแตกต่างของปัญญาที่เป็นสมณะ กับความแตกต่างของปัญญาที่เป็นวิปัสสนา มี..คนเป็นรู้ คนไม่เป็นไม่รู้ นี่พูดถึงในการปฏิบัติ มันก็ยากขนาดนี้

ย้อนกลับไปที่เริ่มต้นที่ถามเห็นไหม ทำไมคนรู้ว่าดีหรือชั่ว แล้วทำไมยังฝืนตัวเองไม่ได้ ยังเอาตัวเองไว้ไม่อยู่ เพราะขาดสติ ขาดการฝึกฝน แต่ถ้าเขากรรมหนักกรรมหนานะ เขาก็เป็นอย่างนั้นนะ แต่ถ้าพวกที่ปฏิบัติได้ เห็นไหมการปฏิบัติถึงมีบัว ๔ เหล่า บัวใต้น้ำ บัวปรึมน้ำ บัวพ้นจากน้ำ วุฒิภาวะของจิตมันเป็นอย่างนี้ โอ้บัว ๔ เหล่า โอ้จิปาถะปัญญา โอ้เรื่องการปฏิบัติรู้ง่ายเห็นง่าย มันอยู่ที่เวรกรรม อยู่ที่จิตมันสร้างมา

แต่! แต่พอบอกจิตสร้างมา มันก็บอกว่ากรรมนี้เป็นจัดสรร กรรมนี้เป็นอย่างนี้ตายตัว ไม่ใช่.. ถ้ากรรมตายตัวนะ พระอริยบุคคลเกิดไม่ได้ กรรมมันมีของมัน แต่แก้ไขด้วยวิปัสสนาญาณ กรรมนี้แก้ไขได้ด้วยการภาวนา กรรมไม่ใช่ไปแก้กรรม ไปแก้กรรมนั้นเอาดั่งคันฉะๆ เอาดั่งคันมาแล้วพ่นกรรม เอาดั่งคันมา กรรมอยู่ที่การกระทำของเรา เราทำคุณงามความดีของเรา ไปชะล้างความชั่วอันนั้น ความที่เป็นเวรเป็นกรรม

ถ้าเป็นเวรเป็นกรรมกับใครที่มีเวรกรรม ทำบุญกุศล ตักบาตรนะ ตักบาตรพระ มีคุณค่ามาก ถ้าพูดถึงข้อเท็จจริงนะ ตักบาตรพระคือให้ชีวิตพระ พระไม่ได้ฉันทข้าว พระก็ตาย เราตักบาตรพระ ให้พระฉันอาหาร พอเราตักบาตรพระแล้ว เราอุทิศส่วนกุศลให้เจ้ากรรมนายเวร สิ่งที่มีบาดหมางกันมา อุทิศกุศลกันไป พ้นเวรพ้นกรรมไป คือว่าเราอุทิศส่วนกุศลให้เขาไป แล้วเขาจะรับไม่รับมันเรื่องของเขา นี่แก้เวรแก้กรรมกัน แก้อย่างนี้ทำคุณงามความดี แล้วอุทิศส่วนกุศลให้เขา

เหมือนกับคนนี้อย่างที่ว่า คนคนนี้เห็นไหม ไม่ถูกชะตา แล้วทำไมเราต้องแผ่เมตตาให้เขาละ แผ่เมตตาให้เขา ให้เขาสำนึกตนของเขา ถ้าเขาสำนึกไม่ได้ก็เรื่องของเขา แต่เราไม่ตอบสนองเขา คนโกรธใส่เรา แล้วเราโกรธตอบ เราโง่กว่าเขา คนโกรธใส่เรา คนที่ทำเรา ดูสิ..ดูเขาทำกิริยาที่แยะใส่เรา เป็นกิริยาที่ไม่น่าดูเลย เราก็เห็นว่าคนที่เวลา

โกรธ แสดงกิริยาไม่น่าดูเลย แต่ถ้าเราโกรธตอบไป เราก็แสดงกิริยาที่ไม่น่าดูเลยอย่างนั้น ไปตอบกับเขา เราโง่กว่าเขาไหมล่ะ เราโง่กว่าเขาไหม แต่จะฝึกอย่างนี้ได้ล่ะ ยาก.. แต่นี่คือหลักการ ทำได้ไม่ได้ ยังเป็นที่การฝึกนะ หลักมันเป็นอย่างนี้

พระพุทธศาสนาสอนอย่างนี้ไง แล้วพระพุทธเจ้าทำมาแล้ว บารมี ๑๐ ทศ เตมียี่ ไร่ จันทรบารมีไซ้ไหม ตัดหู ตัด พยายามจะให้พูด ไม่พูด พูดไม่พูด ทนเอาตลอดมาสร้างมาแล้ว ทำมาแล้ว พระพุทธเจ้าบอกบารมี ๑๐ ทศ ท่านเคยเป็น เพราะใจมันพัฒนา มาอย่างนี้ ใจถึงเป็นพระพุทธเจ้าได้ ฉะนั้นถึงบอกว่า ทำอันนี้ชั่ว แล้วเราไม่ทำเลย ไอ้ที่ อตโนมัตติง เราบอกแล้ว อตโนมัตติคือไม่มี อันนี้ความชั่วคือไม่ทำเลย ไม่ชั่วอย่างนี้ มันจะไปชั่วอย่างอื่นสิ ความชั่วอย่างนี้ไม่ทำเลย

แล้วความชั่วมาจากอะไร ความชั่วมาจากกิเลสค้นหาความทะยานอยาก กิเลส มันอยู่ไหน ฆ่ามัน! ฆ่ามัน! ถ้ายังไม่ฆ่ากิเลสนะ คนเรานี้ อย่างเช่นความกลัว ความกลัว เกิดขึ้นชั่วคราว พอความกลัวเกิดขึ้นมาแล้ว เราใช้ปัญญาไล่ชนะความกลัว เราไม่กลัว สิ่งนี้ จะไปกลัวสิ่งอื่นนะ ความกลัวเกิดดับ ความดีความชั่วในใจเกิดดับตลอด เวลา ความดี หลงตาสอนอย่างนี้ เวลาความดีเกิดขึ้นแล้วนะ มันต้องเหยียบคันเร่งเลย เหยียบคันเร่งเลย แต่ถ้าความชั่วเกิดขึ้น ต้องเหยียบเบรคเลย

รถนะนะ ทุกคนต้องการแรง ต้องการคันเร่ง แต่รถไม่มีเบรค ไปไม่รอดหรอก แต่ถ้าเวลามันชั่ว มันจะคิดไม่ดีเหยียบเบรคมันไว้! เหยียบเบรคมันไว้! เหยียบเบรคมันไว้! หลงตาสอนอย่างนี้ ต้องมีเบรคแล้วเหยียบมันไว้ อย่าให้มันทำ! อย่าให้มันทำ! ถ้า ฝืนมัน ฝืนมัน ต้องฝึก ถ้าฝึกอย่างนี้ ฝึกจนทำได้ล่ะ อยู่ทีคนๆ นั้น เพราะทุกอย่าง มโนกรรมทุกอย่างเกิดจากใจ ความคิดปัญญาจะฉ้อฉลก็เกิดจากใจ ความคิดที่ดีก็เกิดจากใจ การจะทำชั่วก็เกิดจากใจ การจะทำดีก็เกิดจากใจ ถ้าเกิดขึ้นมาแล้วมีสติเหยียบคันเร่ง ถ้าชั่วเหยียบเบรค ฝึกอย่างนี้

อตตahi อตตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เราเป็นเจ้าของชีวิต เราถึงบอกว่าจิตนี้ไม่ใช่อาตมัน ไม่ใช่พระเจ้าสร้าง เขาบอกว่าเราต้องไปอยู่กับพระเจ้า ไม่หอรอก ญูนีคือพระเจ้า เพราะเราตายแล้วทำดี เราไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม พระเจ้าคือ

พระอินทร์ พระเจ้า พระอินทร์มีวาระ ทุกอย่างมีวาระ กำหนดอายุขัยของเขา ถ้าเราทำดีอย่างเขา เราก็จะไปเกิดวาระนั้น จิตเรานี้คือพระเจ้า ตัวเราเองรับผิดชอบตัวเอง

ศาสนาพุทธสอนอย่างนี้ จิตของเรา ความรู้สึกของเรา รักษาตัวเรา แล้วถ้าพ้นเรานี้พ้น พอเราพ้นแล้วนะ บอกได้ทุกวิธีการเลย บอกได้หมดเลย เริ่มต้นทำอะไร ระหว่างก้าวเดินไปเป็นขั้นเป็นตอน ทำอย่างไร ทำอย่างไร ทำอย่างไร ทำอย่างไร จนสิ้นกระบวนการ ถ้าบอกไม่ได้ มึงไม่รู้ มึงโกหก จบ.. อ้าว..มีอะไรอีก ศาสนานะ พระที่ครูบาอาจารย์เราที่มีชีวิตตอบเราได้ คุยกับเราได้

นี่ไงที่ว่าสมัยหลวงปู่มัน ครูบาอาจารย์ ทำไมลูกศิษย์ติดครูบาอาจารย์ล่ะ เราถ้าติดนะ เราต้องแก้ไขนะ อย่างน้อยเสียเวลา อย่างมากออกนอกทางไปเลย เพราะเราเชื่อตัวเราเอง เรารู้เราเห็นนี่แหละ แต่ไปถามท่าน เวลาเห็นไหม หลวงปู่ขาวกับใครจะไปหาหลวงปู่มันไง ก็คิดในใจเลยว่า

“ไปหาหลวงปู่มัน หลวงปู่มันจะรู้ใจเราหรือเปล่าน้อ..” ไปหาหลวงปู่มัน ไปถึงหลวงปู่มันนะ หลวงปู่มันใส่เลย

“ใจตัวเองไม่ดู แล้วจะให้คนอื่นมาดู ใจตัวเองทำไมตัวเองไม่ดู” เราคิดแล้ว เราคิดก่อนแล้ว ฉะนั้นขณะที่เราคิด ท่านก็รู้ทุกอย่าง ท่านรักษาให้เราหมดนะ

ใจของเราเอง เราต้องแก้ไขของเราเอง แต่ครูบาอาจารย์นะท่านจะบอกเรา ท่านแก้ไขเรา เราถึงเคารพครูบาอาจารย์มาก หลวงตาท่านบอกเลย ท่านลงนะ ลงหมายถึงว่าเราเคารพครูบาอาจารย์องค์นั้น องค์นั้นเพราะอะไร อย่างเช่นเรากินอาหาร อาหารอะไรที่เรากิน เราไปบอกท่านเราเคยกินอาหารนั้น ท่านบอกเลยส่วนผสมอะไรๆ แล้วเรางเลยนะ เราจะกินอะไรก็ได้แล้วแต่ เราบอกว่าอาหารอย่างนั้น ท่านจะบอกส่วนผสมอาหารให้เราฟังเลย แสดงว่าท่านรู้ก่อนเราไง

เราเห็นอะไรก็ได้แล้วแต่ เราบอกเป็นอย่างนั้นป๊ป ท่านจะบอกเลย มันมีอันนั้น อันนั้น อันนั้น จบ.. บางทีเรายังไม่รู้เลยนะ เราเคยกินอาหารนั้น แต่เราทำไม่เป็น ไปถึงท่านจะบอกเลย ควรทำอย่างนั้น อย่างนั้น อย่างนั้น นี่ถ้ามีอย่างนี้แล้วนะ เราจะลงไม่ลง ถ้าเรามีปมในใจเรา เราไปหาอาจารย์ อาจารย์จะแก้ตลอด เราจะลงไม่ลง แล้วถ้าไปค้นใน

ตำรานะ คั่นไปเถอะ ตำรา สารุ ตำราก็คือตำรา แต่ที่มันผิด มันผิดเพราะความเห็นบวกของเรานะ เราตีค่าตำรานั้นต่างหาก

แล้วมันตีผิดหมดเพราะฐานมันไม่ดี ถ้าฐานอันนี้มันดีจริงแล้ว ตำรานั้นกับความจริง อันเดียวกันเลย แต่เพราะฐานเรานั้นไม่มี แล้วบอกพุทธพจน์ พุทธพจน์ ไซ้..พุทธพจน์ สารุ แต่ปฏิบัติไปนะ ถึงที่สุดแล้วเหมือนกัน แต่บอกพุทธพจน์ แล้วเหมือนโจรเลย แอบอยู่เบื้องหลังพุทธพจน์นั้นนะ มันไม่จริง พุทธพจน์ สารุ ยกไว้บนศิระะเลยนะ แต่เราต้องทำของเรา แล้วมันรู้จริงขึ้นมา มันจะเป็นความจริง อันนี้พูดถึงหลักปฏิบัติ พูดถึงหลักศาสนา หลักศาสนานี้มีคุณค่ามาก

ในหลวงเราพูดเห็นใหม่ ตอนเศรษฐกิจไม่ดี ในหลวงบอกเลยนะ ว่าเศรษฐกิจตอนนี้ดีมาก เขาก็สงสัยว่าทำไมมันดี เขาบอกว่า อ้าว.. ตอนนี้เศรษฐกิจดีมากเลย เพราะคนที่เศรษฐกิจไม่ดีไปหาหมอ ดู หมอได้เศรษฐกิจดีใจ แล้วท่านก็พูดออกมาเลย บอกน่าเสียใจมาก เมืองนอก เวลาเขาทุกข์เขายากกัน เขาไปหาจิตแพทย์ เขาต้องเสียดั่งค์ ในหลวงพูดเองนะ

แต่เมืองไทย ภิภุยะอะมาก พระยะอะมาก แต่ชาวพุทธเรา ไม่เอาประโยชน์ตรงนี้ ตรงที่ไปหาพระมันไม่เสียดั่งค์นะ พระก็คือจิตแพทย์เหมือนกัน ถ้าพระองค์นั้นมีหลักมีเกณฑ์ เป็นจิตแพทย์ จะบอกให้เราปลดเปลื้องความทุกข์ในใจเราได้หมดเลย แต่พวกเราไม่ได้เข้าไปไซ้ แต่มันก็น่าสงสารนะ พอเข้าไปหาที่โรมันก็กระเป๋ากลองกลับไปทุกทีเลย มันก็น่าคิดอยู่นะ

แต่พระดีๆ เข้าไปปรึกษา เข้าไปคุยกับท่านนะ ไอ้ตรงนี้นั้นจะปลดเปลื้องปมในใจเราได้ยะเลย นี่ในหลวงพูด เราฟังในหลวงพูด ในหลวงพูดเอง บอกว่าเมืองนอกนะ เวลาเขาไปปรึกษาจิตแพทย์ เขาเสียดั่งค์หมดเลย แต่น่าเสียดายที่เมืองไทยพระยะ แล้วทำประโยชน์ตรงนี้ก็มิ แต่คนไทยมันแหงใจ มันไม่กล้าเข้า ไม่กล้าเข้าไปเจอพระ ถ้าไปเจอพระมันจะได้ประโยชน์ตรงนี้นะ ไม่มีอะไรนะ จบนะ เอวังอีกทีนี้ จบละ

เราไม่มีพิธีหรือ เราง่าย ๆ พิธีมันทำให้เราเข้าไปไม่ถึงธรรมกันนะ มาที่นี้เราไม่มีเลยละ กฐินยังถวายเลย ไม่มี.. ถ้าคิดพิธี พิธีไป มันจะติดกันไปหมด พิธีเอาไว้สอน

เด็กๆ เขามาถาม เด็กๆ มันถามว่า เวลาถวายพระ ต้องมีกรวดน้ำไหม เราบอกต้อง ต้อง สำหรับเด็กๆ นะ ผู้ใหญ่ไม่ต้อง ถ้ากรวดน้ำเป็นบุญนะ แม่น้ำเจ้าพระยามีไหลทั้งวันเลย แม่น้ำแม่กลองก็ไหลทั้งวัน

กรวดน้ำเขาเอาคนที่โลเล เป็นเทคนิคของพระพุทธเจ้า พวกเราไม่เคยทำบุญเลย พอทำบุญขึ้นมา จะกรวดน้ำอย่างไร จะอุทิศส่วนกุศลไม่เป็นไง ท่านบอกว่าให้กรวดน้ำแล้วฟังที่น้ำ มันกรวดน้ำ เวลามันเทน้ำ จิตมันก็ฟังที่นี้ จิตมันเป็นหลัก แล้วอุทิศส่วนกุศล ความรู้สึกจิตที่เป็นหลักให้กับจิต จิต ไตรจิต จิตของเรากับจิตของปู่ย่าตายาย อุทิศอันนี้ออกไป

แต่ถ้าคนเข้มแข็งแล้วนะ กรวดแห้งใจ ความรู้สึกเรา มันมั่นคง อุทิศไปเลย อุทิศไปเลย แต่ถ้าว่ากว่ามันจะมั่นคง ก็ต้องฝึกเด็กใหม่ พิธีกรรม เราถึงบอกพิธีกรรม ดีสำหรับคนฝึกใหม่ แต่ฝึกๆ ไปนะ พิธีกรรมจะฆ่าเรา ทำอย่างนั้นผิด ไม่ครบอย่างนี้ผิด พิธีกรรมมันไม่ให้โทษกับใครหรอก แต่เราไปยึดพิธีกรรมถูกผิดนะ พิธีกรรมนั้นเชือดเลย เอาเนาะ เอาละ